

Katholieke Pabo Zwolle

Opleiding tot leraar Basisonderwijs

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bacheloropleiding tot leraar Basisonderwijs van Katholieke PABO Zwolle. De beoordeling is uitgevoerd door een visitatiepanel dat door NQA in opdracht van Katholieke PABO Zwolle is samengesteld. Het panel is in overleg met de opleiding samengesteld en is voorafgaand aan de visitatie goedgekeurd door de NVAO.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Het is opgesteld conform het *Beoordelingskader voor de uitgebreide opleidingsbeoordeling* van de NVAO (22 november 2011) en het *NQA Protocol 2014 voor de uitgebreide opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 24 en 25 september 2014.

Het visitatiepanel bestond uit:

De heer prof. dr. M.J.M. Vermeulen (voorzitter, domeindeskundige);

De heer J.F.J.M. Leistra (domeindeskundige);

Mevrouw E.M. Suasso de Lima de Prado (domeindeskundige);

De heer L. van Rooijen (studentlid).

Mevrouw dr. M.J.H. van der Weiden, auditor van NQA, trad op als secretaris van het panel.

Bij de aanvraag werd door de instelling een kritische reflectie aangeboden die naar vorm en inhoud voldeed aan de eisen van het desbetreffende beoordelingskader van de NVAO en aan de eisen van het *NQA Protocol 2014*.

Het panel heeft de kritische reflectie bestudeerd en een bezoek aan de opleiding gebracht. De kritische reflectie en alle overige (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie hebben het visitatiepanel in staat gesteld om tot een weloverwogen oordeel te komen.

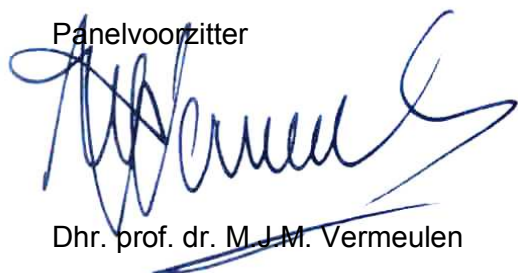
Zoals gevraagd in de brief van de NVAO (met kenmerk NVAO/20131990/AH) is in deze rapportage expliciet aandacht besteed aan drie focuspunten: de invoering van de kennisbases, de kwaliteit van de instroom en de kwaliteit van het onderwijzend personeel. De NVAO gebruikt de bevindingen van het panel ten aanzien van de focuspunten voor de systeembrede analyse na afloop van de visitaties bij de lerarenopleidingen.

Hoofdstuk 1 bevat de basisgegevens van de opleiding. Vervolgens is in hoofdstuk 2 de beoordeling van het panel per standaard beschreven, gevolgd door hoofdstuk 3 waarin het eindoordeel voor de opleiding volgt. In hoofdstuk 4 geeft het panel zijn oordeel over het bijzondere kenmerk. Tot slot zijn in hoofdstuk 5 aanbevelingen ten aanzien van de opleidingsbeoordeling uitgewerkt.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

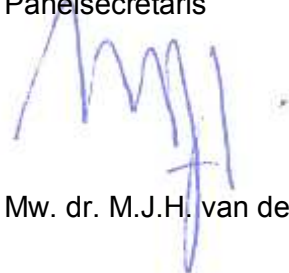
Utrecht, 19 november 2014

Panelvoorzitter

Dhr. prof. dr. M.J.M. Vermeulen

Panelsecretaris

Mw. dr. M.J.H. van der Weiden

Samenvatting

De bacheloropleiding tot leraar basisonderwijs van de Katholieke Pabo Zwolle (KPZ) wordt als voltijdopleiding en als vierjarige en tweejarige deeltijdopleiding aangeboden in Zwolle. Het panel komt voor deze opleiding zowel voor de voltijd- als voor de deeltijdvariant tot het eindoordeel **goed**.

Beoogde eindkwalificaties

De KPZ heeft als missie geformuleerd dat ze leraren primair onderwijs wil opleiden die specialisten zijn in het vak, pedagogen met passie, reflectieve onderzoekers en overtuigende innovatoren. Dit komt naar het oordeel van het panel duidelijk tot uiting in het onderwijsconcept van de KPZ dat bestaat uit de domeinen 'Oog voor het kind', 'Vakkennis' en 'Onderzoeken, ontwerpen en ontwikkelen'. De beoogde eindkwalificaties zijn gebaseerd op nationale en internationale eisen. Ze omvatten de Dublin descriptoren op bachelorniveau, de SBL-competenties en de vastgestelde kennisbases. Het panel waardeert de uitgebreide mogelijkheden die studenten aangeboden krijgen om zich te specialiseren. Bij het formuleren van de doelstellingen heeft de opleiding de blik bewust naar buiten gericht en rekening gehouden met de behoeften van het werkveld en met internationale ontwikkelingen.

Het panel komt op de beoogde eindkwalificaties (standaard 1) tot het oordeel **goed**.

Programma

De oriëntatie van het programma maakt duidelijk dat het om een beroepsopleiding op hbo-niveau gaat. De aandacht voor onderzoeksvaardigheden is in balans met de beroepsvaardigheden, wat tot uitdrukking komt in de mix aan afstudeerwerkstukken. Er is goede aandacht voor de kennisbases, ook in de profilerende fase, en voor de pendel tussen theorie en praktijk. Het viel het panel op dat de studenten niet altijd genoeg gebruik maken van de meest actuele vakliteratuur. De ruimte voor de beroepsvoorbereiding door stages in de tweejarige deeltijdopleiding is aan de krappe kant.

De inhoud van het programma is afgeleid uit de beoogde eindkwalificaties. Het programma gaat uit van drie domeinen: 'Oog voor het kind', 'Vakkennis' en 'Onderzoeken, ontwerpen en ontwikkelen', die in de loop van de opleiding steeds sterker geïntegreerd worden en die leiden tot de gewenste professionele identiteit. Heldere leerlijnen zorgen voor samenhang in het programma. De opbouw van funderende fase naar profilerende fase werkt goed. Studenten hebben ruime mogelijkheden om in de tweede helft van de opleiding een eigen profiel te kiezen. Er is veel aandacht voor internationalisering. Er is een nauwe relatie tussen het leren op de KPZ en in de schoolpraktijk. Dit komt doordat de ontwikkeling van de narratieve professionele identiteit een rode draad vormt en doordat de rayondocenten de verbindende schakel vormen tussen theorie en praktijk.

Het didactisch concept laat een duidelijke lijn zien naar een toenemende zelfsturing en zelfstandigheid van de studenten. Ze worden daarbij goed begeleid. De werkvormen bieden een goede afwisseling tussen theorie en praktijk. Er is gekozen voor een aangepaste didactische aanpak bij de deeltijdopleidingen. Het panel is van oordeel dat de tijd voor praktijk in de tweejarige deeltijdopleiding krap is.

De opleiding voldoet in alle varianten aan de minimale vereiste van 240 EC voor een hbo-bachelorprogramma. De opleiding hanteert de wettelijke toelatingseisen. Voor de verkorte deeltijdopleiding zou een formeel assessment naar het oordeel van het panel toegevoegd moeten worden. De opleiding biedt aanstaande studenten veel mogelijkheden om zich te oriënteren op de studie en zoekt daarbij samenwerking met de scholen in de regio. Ook tijdens de opleiding is er veel aandacht voor een goede aansluiting. Voor vwo'ers en talentvolle studenten is het mogelijk de pre-master van de Open Universiteit (OU) te volgen.

Er is sprake van een intensief programma met vooral in het begin veel contacttijd. Het curriculum is logisch opgebouwd, wat bijdraagt aan de studeerbaarheid. De toetsdruk zet de studeerbaarheid onder druk, maar de opleiding heeft hier aandacht voor en zoekt actief naar een oplossing. De vertraging in de profilerende fase wordt aangepakt. De opleidingscommissie is betrokken bij het bewaken van de studeerbaarheid. Het rendement van de hoofdfase is hoog.

Het panel beoordeelt de oriëntatie en de duur van de voltijdopleiding (standaarden 2 en 7) als **voldoende**, en de inhoud, vormgeving, instroom en studeerbaarheid van de voltijdopleiding (standaarden 3, 4, 5 en 6) als **goed**.

Het panel beoordeelt de oriëntatie, vormgeving, instroom en duur van de deeltijdopleiding (standaarden 2, 4, 5 en 7) als **voldoende**, en de inhoud en studeerbaarheid van de deeltijdopleiding (standaarden 3 en 6) als **goed**.

Personeel

De KPZ voert een actief professionaliseringsbeleid. Er is sprake van een continu ontwikkelingsproces op basis van een vaste cyclus van functionerings- en beoordelingsgesprekken. De opleiding zorgt door het aanstellingsbeleid bewust voor een goede diversiteit in het docententeam. De docenten zijn tevreden over het personeelsbeleid en het management stelt zich toegankelijk op.

Het panel stelt met waardering vast dat de KPZ een zeer gemotiveerd en deskundig docentencorps heeft dat in staat is de verschillende rollen op voorbeeldige wijze te vervullen. De docenten hebben oog voor actuele ontwikkelingen, zijn internationaal georiënteerd en responsief. De docenten lieten zien dat ze zelf het narratieve proces gebruiken om als individu en als team een veilige sfeer te creëren en daardoor sterker te worden in hun rollen. Hiermee geven ze het goede voorbeeld aan de studenten. Nieuw personeelsleden zorgen voor dynamiek in de teams. De opleiding zorgt eveneens voor een goede kwaliteit van degenen die als externen bij de opleiding betrokken zijn: mentoren, schoolopleiders en externe rayondocenten.

De hogeschool bewaakt dat de hoeveelheid werk in verhouding blijft staan tot de beschikbare formatie. Ondanks de werkdruk blijft er tijd en motivatie over voor scholing en innovatie.

Het panel beoordeelt het personeelsbeleid en de kwantiteit van het personeel (standaarden 8 en 10) als **goed**, en de kwaliteit van het personeel (standaard 9) als **excellent**.

Voorzieningen

De KPZ beschikt over een deels nieuw gebouw met een goede infrastructuur. De vaklokalen zijn goed ingericht, de ICT-voorzieningen zijn modern, de bibliotheek heeft een rijk aanbod aan methoden en vakliteratuur. De studiebegeleiding is laagdrempelig en oplossingsgericht. De persoonlijke betrokkenheid bij de studenten is groot.

Het panel beoordeelt de materiële voorzieningen en de studiebegeleiding (standaarden 11 en 12) als **goed**.

Kwaliteitszorg

De KPZ heeft een visie op kwaliteitsbeleid geformuleerd en een sluitende kwaliteitszorgcyclus georganiseerd. Jaarlijks worden doelen en mijlpalen geformuleerd die vervolgens worden geëvalueerd. De KPZ gebruikt de uitkomsten van de evaluaties als basis voor verbetermaatregelen en is een lerende en verbeterende organisatie. De lijnen zijn kort. De informele structuren zijn een goede aanvulling op de formele afspraken en werken in de praktijk naar tevredenheid. De studenten en medewerkers worden actief betrokken bij de kwaliteitszorg. De betrokkenheid van het werkveld is goed georganiseerd. De relaties met de alumni zijn niet geformaliseerd maar voldoende hecht.

Het panel beoordeelt de evaluatie van resultaten, de verbetermaatregelen en de betrokkenheid bij kwaliteitszorg (standaarden 13, 14 en 15) als **goed**.

Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Het systeem van toetsing biedt voldoende variatie. Het toetshuis is enigszins overbelast, wat door de examencommissie is erkend. De opleiding heeft de toetsdeskundigheid bij de docenten ontwikkeld en de verantwoordelijkheid voor de toetsen decentraal, bij de secties en de faseteams belegd. Het panel gaat ervan uit dat excellente docenten (zie standaard 9) die met toetsdeskundigheid zijn uitgerust, goede toetsen kunnen maken, en heeft dat tijdens het bezoek ook kunnen vaststellen. Bij een dergelijke decentrale aanpak is echter wel een punt van aandacht dat er kwaliteitsverschillen kunnen optreden. Dit vergt een proactieve opstelling van de examencommissie. Het panel heeft tijdens het bezoek niet kunnen constateren dat de examencommissie zich zo positioneert. Het panel adviseert de examencommissie haar rol te versterken. De beoordelingscriteria van alle toetsen zijn helder en dienen daardoor zowel voor de studenten als voor de begeleidende en beoordelende docenten als richtlijn. Concluderend stelt het panel vast dat het toetsbeleid, de toetsinstrumenten en de beoordeling goed zijn en dat de enigszins terughoudende opstelling van de examencommissie geen reden is om het goede oordeel naar beneden bij te stellen.

Op basis van de steekproef van eindwerkstukken die het panel heeft bestudeerd kan worden vastgesteld dat de afgestudeerden het beoogde eindniveau realiseren. De diversiteit van de eindproducten is interessant en ze geven een goed beeld van het gerealiseerde niveau. Het werkveld is enthousiast over de kwaliteit van de afgestudeerden en op basis van het gesprek met de alumni kan het panel dat volmondig beamen. Het zijn stevige professionals geworden die kritisch naar zichzelf en hun omgeving kunnen kijken.

Het panel beoordeelt de toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties (standaard 16) als **goed**.

Aanvraag bijzonder kenmerk

De KPZ vraagt een bijzonder kenmerk 'Ontwikkeling van de narratieve professionele identiteit' aan. In een apart document beschrijft de KPZ wat ze hieronder verstaat en onderbouwt ze hoe dit tot uiting komt in doelstellingen, programma en eindniveau. De KPZ betoogt dat de professionele identiteit betrekking heeft op persoonlijke opvattingen en waarden in relatie tot het beroep en de beroepsuitoefening en dat deze zich ontwikkelen door reflectie op basis van verhalen. Het panel stelt vast dat de KPZ er in is geslaagd reflectie een integraal onderdeel te maken van de professionele identiteit van haar afgestudeerden. Het is verankerd in de doelstellingen en het programma, de docenten hanteren de aanpak systematisch en fungeren als rolmodel en de afgestudeerden laten het zien. Reflectie is door de gekozen werkwijze meer geworden dan een vaardigheid en is doorgetrokken naar het niveau van houding en overtuiging.

Het panel stelt vast dat de KPZ voldoet aan de twee NVAO-criteria: het bijzondere kenmerk is onderscheidend voor de KPZ en de KPZ heeft het bijzondere kenmerk goed weten te operationaliseren in de standaarden 1, 3, 4, 9 en 16. Op grond daarvan adviseert het panel **positief** over de toekenning van het bijzondere kenmerk 'ontwikkeling van de narratieve professionele identiteit'.

Inhoudsopgave

1	Basisgegevens van de opleiding	11
2	Beoordeling	15
	Beoogde eindkwalificaties	15
	Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties	15
	Programma	17
	Standaard 2 Oriëntatie van het programma	17
	Standaard 3 Inhoud van het programma	20
	Standaard 4 Vormgeving van het programma	22
	Standaard 5 Instroom	24
	Standaard 6 Studeerbaarheid	25
	Standaard 7 Duur	27
	Personeel	28
	Standaard 8 Personeelsbeleid	28
	Standaard 9 Kwaliteit van het personeel	29
	Standaard 10 Kwantiteit van het personeel	31
	Voorzieningen	32
	Standaard 11 Materiële voorzieningen	32
	Standaard 12 Studiebegeleiding	33
	Kwaliteitszorg	35
	Standaard 13 Evaluatie resultaten	35
	Standaard 14 Verbetermaatregelen	36
	Standaard 15 Betrokkenheid bij kwaliteitszorg	37
	Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	38
	Standaard 16 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	38
3	Eindoordeel over de opleiding	43
4	Aanvraag bijzonder kenmerk	45
5	Aanbevelingen	49
6	Bijlagen	51
	Bijlage 1: Eindkwalificaties van de opleiding	53
	Bijlage 2: Overzicht opleidingsprogramma	61
	Bijlage 3: Deskundigheden leden visitatiepanel en secretaris	63
	Bijlage 4: Bezoekprogramma	69
	Bijlage 5: Bestudeerde documenten	73
	Bijlage 6: Overzicht bestudeerde afstudeerwerken	77
	Bijlage 7: Verklaring van volledigheid en correctheid	79

1 Basisgegevens van de opleiding

Administratieve gegevens van de opleiding

1. Naam opleiding in CROHO	Opleiding tot leraar Basisonderwijs
2. Registratienummer opleiding in CROHO	34808
3. Oriëntatie en niveau	hbo-bachelor
4. Aantal studiepunten	240 EC
5. Afstudeerrichting(en)	--
6. Variant(en)	Voltijd/deeltijd A/deeltijd B
7. Locatie(s)	Zwolle
8. Ad-programma*	--
9. Registratienummer Ad in CROHO	--
10. Jaar vorige visitatie en datum besluit NVAO	Vorige visitatie: december 2007 Besluit NVAO: 14 oktober 2008
11. Code of conduct	--
12. Aanvraag bijzonder kenmerk	De ontwikkeling van de narratieve professionele identiteit.

*) Associate Degree, indien van toepassing

Administratieve gegevens van de instelling

13. Naam instelling	Katholieke PABO Zwolle.
14. Status instelling	Bekostigd
15. Resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Niet aangevraagd

Kwantitatieve gegevens over de opleiding

1. Instroom

Instroom	07/08	08/09	09/10	10/11	11/12	12/13	13/14
Voltijd	162	158	186	165	182	181	181
Deeltijd	54	48	56	68	28	58	61
Totaal	216	206	242	233	210	239	242

NB. KPZ hanteert een numerus fixus van 185.

2. Studiesucces

Uitvalpercentage eerstejaars

Jaar	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Aantal eerstejaars	128	150	138	169	140	182	181
Uitval in %	18,8	28,7	34,8	14,2	27,9	27	31
Aantal uitvallers	24	43	48	24	39	50	56

3. Aantal afgestudeerden

Studiejaar	06/07	07/08	08/09	09/10	10/11	11/12	12/13
voltijd	102	119	106	111	90	95	120
deeltijd	49	35	36	41	35	30	23
Totaal	151	154	142	152	125	125	143

4. Percentage rendement ¹

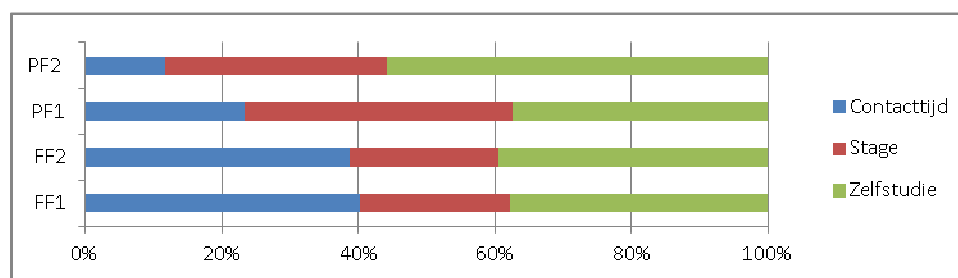
Jaar	2004	2005	2006	2007	2008	Gem
Aantal herinschrijvers	143	127	104	107	90	114
% diploma's	76,2	85,0	84,6	83,2	82,2	82,2

5. Student-docentratio

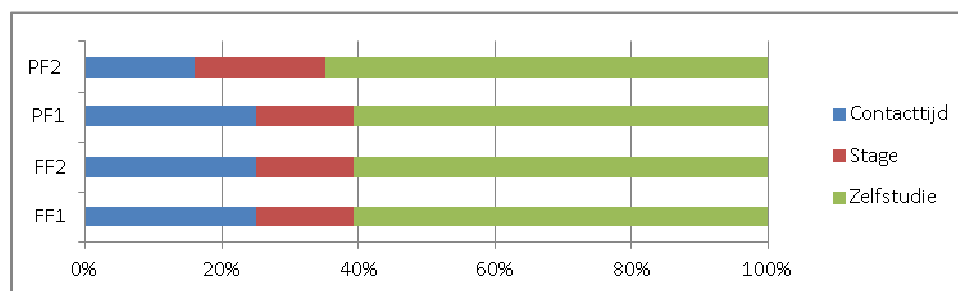
	2010	2011	2012	2013	2014
Studenten	663	651	668	667	660
Docenten*	27,75	24,4	28,15	28,52	30,8
Ratio	23,89	23,76	23,73	23,38	21,43

* Docenten is inclusief 3.0 fte externe stagebegeleiding.

6. Verhouding contacttijd, stage, zelfstudie - Voltijdopleiding²

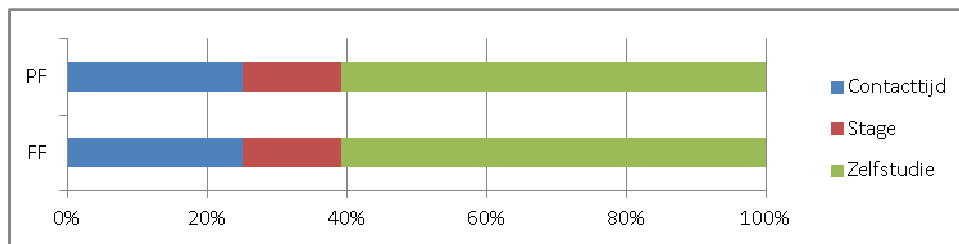
7. Verhouding contacttijd, stage, zelfstudie - Deeltijdopleiding vierjarig

¹ Bron: Prestatie-indicatoren 1cijfer HO

² FF1 en FF2 zijn het eerste en tweede jaar van de funderende fase, PF1 en PF2 zijn het derde en vierde studiejaar en vormen de profilerende fase.

8. Verhouding contacttijd, stage, zelfstudie - Deeltijdopleiding tweejarig

2 Beoordeling

Het visitatiepanel beschrijft hieronder per standaard van het NVAO beoordelingskader de bevindingen, overwegingen en conclusies. Het eindoordeel over de opleiding volgt in hoofdstuk 3, de aanbevelingen in hoofdstuk 5.

De Katholieke Pabo Zwolle (KPZ) is een zelfstandige monosectorale hogeschool, gespecialiseerd in de opleiding tot leraar basisonderwijs, gevestigd in Zwolle. De KPZ biedt een vierjarig voltijdprogramma, een vierjarig deeltijdprogramma en een tweejarig deeltijdprogramma aan. Tenzij expliciet vermeld gelden de bevindingen en oordelen van het panel voor alle drie varianten.

Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Bevindingen

Missie en onderwijsconcept

De KPZ heeft als missie geformuleerd dat ze leraren primair onderwijs wil opleiden die gekenmerkt worden door:

- kennis van zaken (specialist in het vak);
- hart voor zich ontwikkelende kinderen en onderwijs (pedagoog met passie);
- een open blik naar de wereld (reflectieve onderzoeker);
- de vaardigheid om onderwijs van morgen vorm te geven (overtuigend innovator).

Het onderwijsconcept van de KPZ bestaat uit de domeinen 'Oog voor het kind', 'Vakkennis' en 'Onderzoeken, ontwerpen en ontwikkelen' met als leerlijnen: Begeleiding, Generieke Kennisbasis, Kennisbases schoolvakken, Reflectie & onderzoek, Talentontwikkeling en ZEE (Zingeving, Ethiek en Esthetiek). Door deze leerlijnen worden de kennis, de (meta)cognitieve en praktische vaardigheid en de SBL-competenties in samenhang ontwikkeld en versterkt. De leerlijnen Begeleiding, Reflectie & onderzoek en ZEE zijn specifiek gericht op de ontwikkeling van de narratieve professionele identiteit van de student. De kritische reflectie beschrijft deze integrale en systematische aanpak als onderscheidend en kenmerkend voor de KPZ. Dit heeft geleid tot de aanvraag van het bijzonder kenmerk 'ontwikkeling van de narratieve professionele identiteit', waarover het panel separaat zijn oordeel geeft in hoofdstuk 4.

Internationale en nationale eisen

Door aan te sluiten bij de Dublin descriptorën voldoet een afgestudeerde aan het internationaal vastgelegde bachelor-niveau wat betreft de generieke vaardigheden. Dit niveau komt overeen met het EQF-niveau (*European Qualification Framework*) 6. De KPZ gebruikt de EQF-indeling om studenten de aansluiting met lagere en hogere graden te laten zien en hen zo te stimuleren zich verder te blijven ontwikkelen. De kritische reflectie licht toe dat dit past bij de emancipatorische doelstelling en de visie op een leven lang leren van de KPZ. De EQF-inschaling is ook van belang voor de internationale minor en voor studenten die internationale ervaring opdoen om hun horizon te verbreden.

Voor de specifieke eindkwalificaties van de leraar basisonderwijs sluit de opleiding aan bij de landelijk vastgestelde SBL-competenties (Stichting Beroepskwaliteit Leraren) die in 2006 in de Wet op de Beroepen in het Onderwijs (Wet BIO) zijn opgenomen. De SBL-competenties zijn door de vijf pabo's die samenwerken in Interactum in overleg met het werkveld en deskundigen vertaald in De Kernen, en vervolgens in 2013 door de KPZ nader geconcretiseerd in *rubrics* (zie bijlage 1).

Overeenkomstig de landelijke afspraken maken de kennisbases deel uit van de curricula. Vanaf studiejaar 2011-2012 zijn de kerndelen van alle kennisbases ingevoerd in het curriculum. Vanaf 2013 worden de kennisbases rekenen-wiskunde en Nederlandse taal landelijk getoetst.

Profilering

In de funderende fase van de opleiding, de eerste twee jaar, wordt het kerndeel van het programma aangeboden. De opleiding stelt studenten in staat zich in de laatste twee jaar te profileren. In de eerste plaats is er keuze voor een specialisatie jonge of oudere kind. In de tweede plaats zijn er vier profielen, gekoppeld aan de kennisbases: *Arts*, *Civics*, *Concepts* en *Science*, waarmee studenten hun beroepsprofiel kunnen versterken. Deze profielen zijn in samenspraak met het werkveld tot stand gekomen. Als derde verbreden alle studenten hun horizon door een buitenlandse stage/studie of een werkweek in het buitenland te kiezen of de internationale minor te volgen. Ook bestaat de mogelijkheid om stage te lopen in de onderbouw van het VMBO/LWOO (voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs/leerwegondersteunend onderwijs). Tot slot kan een student, veelal binnen het curriculum, certificaten en/of diploma's behalen op het gebied van vernieuwingsonderwijs (Jenaplan, Dalton, Ontwikkelingsgericht Onderwijs OGO), bewegingsonderwijs, godsdienst & levensbeschouwing en interne cultuurcoördinator.

Sinds 2012 kunnen studenten, grotendeels extracurculair, de pre-master Onderwijswetenschappen van de Open Universiteit (OU) volgen. Deze mogelijkheid is vooral voor studenten die meer cognitieve uitdaging willen en de ambitie hebben om na de opleiding door te stromen in een master.

Aansluiting bij beroepspraktijk

KPZ onderhoudt nauwe contacten met collega-instellingen in binnen- en buitenland, zoals bijvoorbeeld met Interactum, het *Center of Expertise* Persoonlijk Meesterschap (CEPM) in Nederland, het Erasmus-plus Charter internationaal en buitenlandse partners in Brugge en Graz. Hiermee wil KPZ de beoogde eindkwalificaties borgen op nationaal en internationaal niveau.

De kritische reflectie vermeldt dat de ontwikkelingen op de KPZ systematisch gedeeld worden met het werkveld in de vorm van informatiebijeenkomsten en tijdens scholingsbijeenkomsten, conferenties en symposia. Daarnaast organiseert de KPZ ontmoetingen en inspiratietafels over actuele thema's (o.a. het basisschoolcurriculum van de toekomst, het imago van de leraar en de samenwerking in de driehoek opleiding, werkveld, onderzoek & innovatie). Uit de gesprekken tijdens het bezoek bleek dat deze initiatieven gewaardeerd worden.

Overwegingen en conclusie

Het panel stelt vast dat de beoogde eindkwalificaties aan de algemene hbo-eisen en de specifieke pabo-eisen voldoen. Ze zijn helder en met een eigen visie omschreven. De doelstelling om leerkrachten op te leiden met een stevige professionele identiteit komt duidelijk naar voren. Het panel waardeert de uitgebreide mogelijkheden die studenten aangeboden krijgen om zich te specialiseren. Bij het formuleren van de doelstellingen heeft de opleiding de blik bewust naar buiten gericht en rekening gehouden met de behoeften van het werkveld en met internationale ontwikkelingen.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Programma

Standaard 2 Oriëntatie van het programma

De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.

Bevindingen

In het *beleidsplan 2012-2016* heeft de KPZ als ambitie geformuleerd om de stap van pabo naar hoger onderwijs te maken. Dit vereist meer aandacht voor de ontwikkeling van metacognitieve vaardigheden. De KPZ hanteert daarom als uitgangspunt dat in de leerlijnen de pendel tussen theorie, praktijk en persoon steeds het uitgangspunt is. Het panel herkende deze bewuste pendel tijdens het bezoek in de verschillende gesprekken.

Reflectie en onderzoek

De KPZ ontwikkelt de cognitieve vaardigheden van de studenten door nadruk te leggen op reflectie en onderzoek. Door praktijkgericht onderzoek leren de studenten de juiste interventies voor hun leerlingen te kiezen, te verantwoorden en te monitoren. Met de invoering van het lectoraat Reflectie en Retorica in 2007 heeft onderzoek een steeds prominentere plaats gekregen bij docenten, studenten en het werkveld. Dit wordt zichtbaar in de leerlijn reflectie & onderzoek, die culmineert in het afstudeeronderzoek. In het vierde jaar schrijft de student een bachelorthesis waarvoor ontwerpgericht onderzoek uitgevoerd wordt. Op academische opleidingsscholen wordt het onderzoek gekoppeld aan de schoolontwikkelingsvraag en ervaart de student de meerwaarde van het collectief leren in een team. Om recht te doen aan de veelzijdigheid van het beroep waarvoor wordt opgeleid, zijn er naast de bachelorthesis nog drie andere afstudeerwerken: het functioneren in de praktijk van de basisschool (met de verantwoording van het competentieprofiel en het narratief essay), de profilering (met de innovatieve aanpak en een artikel) en het construeren van onderwijs op maat (Comaat). De student moet bij al deze onderdelen laten zien in staat te zijn de keuze voor bepaalde interventies te beredeneren op basis van actuele vak- en/of wetenschappelijke literatuur. Het panel vindt dat de KPZ door de brede mix van afstudeerwerkstukken recht doet aan de beroepsgerichte oriëntatie van de bacheloropleiding.

Praktijk en beroepsvaardigheden

De ontwikkeling van beroepsvaardigheden tijdens de stages heeft de hogeschool geconcretiseerd in het werken met periodedoelen die ontleend zijn aan de beroepspraktijk. De periodedoelen zijn gerelateerd aan de ontwikkelingsfasen die een student doorloopt om zich het beroep eigen te maken. Ze laten een opbouw zien in de competenties die van studenten verwacht worden, zowel voor het handelings- als het reflectieniveau. De Kerns zijn hierbij richtinggevend en zijn per fase van de opleiding verbonden met de toetsdoelen van de onderwijseenheden. Het panel vindt dat er hierdoor sprake is van een heldere opbouw van de beroepsvaardigheden. De hoeveelheid praktijk in de tweejarige deeltijdopleiding is – uiteraard – beperkter dan in de vierjarige opleidingen. Tijdens het bezoek werd duidelijk dat studenten in de praktijk de ruimte krijgen om langer stage te lopen als ze vinden dat ze het niveau van startbekwaamheid nog niet behaald hebben. Volgens de docenten zijn veel van deze studenten voldoende bekwaam, maar erg onzeker en vragen ze daarom extra stagetijd. Het panel vindt dit een plausibele redenering en komt hierop terug bij standaard 4.

Kennis

In de funderende fase komen kennis en inzicht in de generieke kennisbasis en alle vakspecifieke kennisbases aan de orde (zie bijlage 2 voor de curriculumoverzichten van de voltijd- en deeltijdopleidingen). Ook in de profilerende fase werken de studenten verder aan de kennisbases: aan Nederlandse taal en rekenen-wiskunde worden nog 10 EC besteed in het derde en vierde studiejaar, daarnaast kiezen de studenten een profiel (totaal 14 EC) dat verbonden is aan de kennisbases (*Arts, Civics, Concepts of Science*). In de tweejarige deeltijdopleiding wordt in de funderende fase 32 EC en in de profilerende fase 18 EC besteed aan de kennisbases.

De landelijke digitale kennistoetsen Nederlands en rekenen-wiskunde worden in het derde studiejaar van de vierjarige opleidingen afgenomen en aan het eind van het eerste jaar van de tweejarige opleiding.

Actualiteit

Het Kernteam Onderwijs is verantwoordelijk voor de actualiteit en ontwikkeling van de curricula. De KPZ onderhoudt externe contacten met het werkveld in de Raad van Advies en met collega-instellingen in Interactum om actuele ontwikkelingen in het onderwijs te kunnen verwerken in het curriculum, zoals opbrengstgericht werken, passend onderwijs en burgerschapsvorming. De kwaliteit en actualiteit van de opleidingsinhoud en de gebruikte vakliteratuur is de verantwoordelijkheid van de vaksecties. Het panel heeft tijdens het bezoek de gebruikte literatuur bekeken en stelt vast dat de opleiding de gangbare boeken en artikelen gebruikt. Het viel het panel op dat de studenten kennelijk niet sterk gestimuleerd worden naar de meest recente literatuur op zoek te gaan, getuige de vaak behoorlijk oude literatuur die ze gebruiken in hun bachelorthesis. Dit is voor verbetering vatbaar.

De KPZ is gestart met het project 'Vierslagleren', waarin startende leraren en ervaren leraren gezamenlijk een master volgen. Hiermee creëert de KPZ naar het oordeel van het panel een mooie leerlijn, die ook na het afstuderen doorloopt. Ook organiseert de KPZ sinds 2014 'Onderwijs Inspiratietafels' om een constructieve bijdrage te leveren aan de uitwerking van de *Lerarenagenda 2013–2020* en het discours over toekomstige ontwikkelingen in het beroep. Het panel waardeert de aandacht van de KPZ voor deze initiatieven. De aandacht voor vernieuwende onderwijsconcepten komt naar het oordeel van het panel minder uit de verf.

Overwegingen en conclusie

Het panel is bij deze standaard een aantal sterke punten tegengekomen, zoals de grote aandacht voor de kennisbases, ook in de profilerende fase, en de pendel tussen theorie en praktijk. De aandacht voor onderzoeksvaardigheden is in balans met de beroepsvaardigheden, wat onder andere tot uitdrukking komt in de mix aan afstudeerwerkstukken waarmee de studenten hun opleiding afsluiten. Het panel waardeert de initiatieven die relevant zijn voor de opleiding in bredere zin, zoals het Vierslagleren en de inspiratietafels. Aan de andere kant is het panel van mening dat de studenten niet altijd genoeg gebruik maken van de meest actuele vakliteratuur en dat de opleiding in de aandacht voor vernieuwende onderwijsconcepten niet de gidsfunctie vervult die ze voor zichzelf heeft geformuleerd. De ruimte voor de beroepsvoorbereiding door stages in de tweejarige deeltijdopleiding is aan de krappe kant, temeer daar dezelfde eindtermen gelden als bij de voltijdopleiding en de vierjarige deeltijdopleiding. Alles overwegende komt het panel daarom tot het oordeel 'voldoende'.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

Standaard 3 Inhoud van het programma

De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Bevindingen

Domeinen

De kritische reflectie beschrijft de opbouw van de curricula van de voltijd- en deeltijdopleidingen. De opleiding is ingedeeld in een funderende (FF) en een profilerende fase (PF). De curricula hebben een sterk beroepsgericht karakter en vertrekken conceptueel vanuit drie domeinen, die in de loop van de opleiding als het ware naar elkaar toe groeien en geïntegreerd worden. Op het raakvlak van de drie domeinen ontwikkelt zich de professionele identiteit. De drie domeinen zijn:

- Oog voor het kind: de opleiding leidt studenten op tot leraren die hart hebben voor het zich ontwikkelende kind en zijn sociale context. De student leert beredeneerde interventies te doen vanuit kennis van de sleutelbegrippen uit de pedagogische en onderwijskundige wetenschappen.
- Vakkennis: de opleiding leidt studenten op tot vakbekwame leraren die zowel over inhoudelijke kennis en vaardigheden van de schoolvakken, als onderwijskundige kennis en vaardigheden beschikken.
- Onderzoeken, ontwerpen en ontwikkelen: de opleiding leidt studenten op tot leraren met een onderzoekende houding en de vaardigheden om een vraag of probleem (onderzoeksmatig) betrouwbaar te exploreren of op creatieve wijze iets nieuws te ontwikkelen.

Leerlijnen

Een domein bestaat uit een één of meerdere doorlopende leerlijnen in de hele opleiding. De curricula hanteren zeven doorlopende leerlijnen:

1. Begeleiding,
2. Generieke kennisbasis,
3. Kennisbasis schoolvakken,
4. Praktijk,
5. Reflectie & onderzoek,
6. Talentontwikkeling,
7. Zingeving, Ethiek & Esthetiek (ZEE).

De leerlijnen Begeleiding, Reflectie & onderzoek en ZEE zijn specifiek gericht op de ontwikkeling van de narratieve professionele identiteit van de student (zie hoofdstuk 4 voor meer details). In de leerlijn Talentontwikkeling kunnen studenten (een deel van) de extra certificaten en diploma's behalen, bijvoorbeeld de pre-master Onderwijswetenschappen van de Open Universiteit.

Profilering

Zoals vermeld bij standaard 2 wordt in de funderende fase vooral aandacht besteed aan de kennisbases. De studenten waarderen het, zo lieten ze het panel weten, dat ze meteen ook leren hoe ze de kennis kunnen toepassen in hun stagepraktijk. Ze merken dat ze zich op die manier ontwikkelen tot onderzoekende professionals. In de profilerende fase wordt het fundament uitgebouwd. De student stelt een beroepsprofiel samen op basis van verschillende keuzes: leeftijdsspecialisatie (jonge kind/oudere kind), profilering (*Arts, Civics, Concepts* en *Science*) en de context van afstuderen (opleidingsschool/academische opleidingsschool). In de werkplekopleiding (wpo) krijgt de student uiteindelijk te maken met de volledige complexiteit van het beroep. Daar worden kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes geïntegreerd en geoptimaliseerd en zo verwerft de student de gewenste narratieve professionele identiteit.

Internationalisering

De KPZ heeft veel aandacht voor internationalisering. In het *beleidsplan internationalisering 2011-2016* wordt internationalisering beschreven als een impuls voor kwaliteit door samenwerking, uitwisseling, mobiliteit en goed partnerschap. Concreet betekent het op dit moment dat er in het tweede studiejaar van de vierjarige voltijdopleiding een werkweek naar diverse buitenlandse partners wordt georganiseerd en dat studenten in het derde jaar gedurende een semester een buitenlandse stage kunnen lopen. De KPZ heeft een intern bemiddelingsbureau, het *International Office*, waar studenten terecht kunnen. In Interactum-verband zijn afspraken gemaakt welke hogeschool de contacten met een bepaald land (Zweden, België, Suriname, Zuid Afrika en Nepal) coördineert. Het panel vindt dit een efficiënte aanpak. De studenten zeiden deze activiteiten te waarderen. Voor deeltijdstudenten zijn deze activiteiten ook toegankelijk maar vaak minder haalbaar, omdat ze niet altijd te combineren zijn met hun andere verplichtingen. De opleiding organiseert ook jaarlijks een *international minor* waardoor de internationalisering als het ware in huis wordt gehaald. De studenten bevestigen dat ze culturele verschillen bespreekbaar kunnen maken in de klas.

Eindfase

De eindkwalificaties worden beoordeeld aan de hand van vier afstudeerwerken (portfolio, bachelorthesis, Comaat en profilering) (zie ook standaard 1 en 16). De kritische reflectie bevat een tabel waaruit duidelijk wordt wat de relatie is tussen de verschillende eindkwalificaties en de vier afstudeerwerken. De alumni lieten het panel tijdens het bezoek weten dat ze de overgang van het derde naar het vierde jaar nogal abrupt vonden, doordat ze zich in de eerste drie jaren niet goed voorbereid voelden op de onderzoeksopdracht. Inmiddels, hadden ze van de huidige studenten begrepen, is de onderzoekslijn beter uitgewerkt, wat voor het panel bevestigd werd in het gesprek met de studenten.

Deeltijdopleidingen

In het vierjarig deeltijdtraject zijn de doelen, inhouden en studiepunten van de onderwijseenheden dezelfde als in de vierjarige voltijdopleiding. Het aantal lessen is geringer. De KPZ vindt dit verantwoord omdat deeltijdstudenten door hun levensfase zeer gericht zijn op de taak en op de inhoud van de les.

In de voltijdopleiding speelt de persoonlijke identiteitsontwikkeling in relatie tot de professionele identiteitsontwikkeling een grotere rol dan in de deeltijdvariant. Het panel kan zich in deze argumentatie vinden.

Voor het tweejarig deeltijdtraject zijn dezelfde eindkwalificaties geformuleerd als voor de vierjarige programma's. De KPZ heeft voor deze doelgroep (studenten met minimaal een hbo- of wo-bachelordiploma) een eigen, versneld curriculum ontworpen, rekening houdend met hun voorgeschiedenis, achtergrond en opleiding. De leerlijn Talentontwikkeling ontbreekt en er wordt niet gekozen voor een profiel. In het eerste jaar van deze opleiding staan de landelijk vastgestelde kennisbases centraal. Voor de vakken Nederlandse taal, rekenen-wiskunde en de generieke kennisbasis komt een verdieping daarvan aan de orde in het tweede jaar. De vakken aardrijkskunde, geschiedenis en natuur & techniek komen ook terug in het tweede jaar, maar in geïntegreerde vorm. Dit geldt eveneens voor de vakken beeldende vorming, muziek en drama. De achtergronden van cultuur, maatschappij en levensbeschouwing staan in beide jaren op het programma. De onderzoekslijn is vooral geconcentreerd in het tweede jaar. Er wordt een kleinere thesis vereist. Bijna een derde van de opleiding (36 EC) wordt besteed aan stages. Tweejarige deeltijdstudenten moeten zich stage-ervaringen en praktijkkennis sneller eigen maken dan hun voltijdcollega's. Het panel is van oordeel dat de opleiding een strak gecomprimeerd programma heeft ontworpen dat aansluit bij de achtergrond van deze specifieke groep studenten, zonder concessies te doen aan de inhoudelijke eindkwalificaties.

Overwegingen en conclusie

Het programma is afgeleid uit de beoogde eindkwalificaties. Het panel waardeert de samenhang die in het programma tot stand komt door de heldere leerlijnen. De conceptuele gedachte achter het programma met de drie domeinen die in de loop van de opleiding steeds sterker geïntegreerd worden en die leiden tot de gewenste professionele identiteit, is een sterk punt. De opbouw van funderende fase naar profilerende fase werkt goed. Studenten hebben ruime mogelijkheden om in de tweede helft van de opleiding een eigen profiel te kiezen. Er is veel aandacht voor internationalisering.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 4 Vormgeving van het programma

De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Bevindingen

Sturing

De curricula zijn zo opgebouwd dat de student steeds competenter wordt in complexere situaties.

Bij het uitwerken van de competenties en kernen in een inhoudelijk samenhangend studieprogramma gaat de opleiding uit van een progressie waarbij de student zich in de funderende fase ontwikkelt van gerichtheid op het Ik met sturing vanuit het instituut naar gerichtheid op de Taak met gedeelde sturing tussen instituut en student. Dit wordt voortgezet in de profilerende fase waarin de student zich ontwikkelt van gerichtheid op de Ander met sturing vanuit de werkplek naar gerichtheid op de Organisatie en zelfsturing.

Theorie-praktijk

Iedere periode is uitgewerkt en beschreven in een semestergids. In zowel de voltijd- als deeltijdopleiding start de periode met een oriëntatie waarin de student zicht krijgt op de doelen en inhouden van het komende semester. Daarna volgen lesweken waarin de student in modules relevante kennis en vaardigheden opdoet. Docenten gebruiken hiervoor vakliteratuur, (praktijk)theorie, voorbeelden en ervaringen uit de (beroeps)praktijk en verwerkingsopdrachten. In elke periode lopen de studenten ook stage. In de stageperiodes werkt de student aan het realiseren van de periodedoelen en het zich eigen maken van de competenties. In de binnenschoolse lessen worden de stage-ervaringen verder uitgediept en gekoppeld aan de theorie. In de afsluitende stage demonstreren de studenten dat zij de competenties en periodedoelen beheersen.

De student legt na ieder semester in het demonstratieportfolio de integratie van de theorie, de praktijk en de ontwikkeling van de professionele identiteit vast, met verantwoording van het eigen competentieprofiel. Hierover volgt voor iedere student een eindgesprek, dat eindigt met ontwikkeldoelen voor de komende periode. De werkwijze en de eisen staan beschreven in de semestergidsen.

Contact docent-student

Het panel stelt op basis van het bezoek vast dat de opleiding veel contacttijd en een intensieve begeleiding biedt. De studenten zijn gemotiveerd en werken hard. Het panel kreeg voorbeelden te horen over de flexibiliteit die de opleiding aan de dag legt, waardoor studenten de ruimte krijgen om eigen voorstellen uit te werken. Op initiatief van een student is bijvoorbeeld een excursie naar Napels georganiseerd om met eigen ogen te zien hoe vulkanen werken. Het enthousiasme van zowel staf als studenten was aanstekelijk.

Deeltijdopleidingen

Bij de deeltijdopleidingen is de didactiek afgestemd op volwassenenonderwijs. De nadruk ligt minder op het ontwikkelen van zelfsturing, omdat studenten hier al toe in staat geacht worden. De elders verworven relevante leer- en werkervaringen vormen een bron van (voor)kennis die tijdens het leren benut kan worden. Het panel vindt de keuze voor een aangepaste didactiek een juiste aanpak. Wel viel het in de gesprekken op dat de studenten van de tweejarige opleiding een heel zelfreflectieve groep zijn. Ze zullen niet zo snel in het diepe springen en willen eerst zeker zijn van zichzelf. Daardoor is voor sommigen van hen de stagetijd aan de korte kant en hebben ze meer behoefte aan praktijkervaring.

Overwegingen en conclusie

Het didactisch concept laat een duidelijke lijn zien naar een toenemende zelfsturing en zelfstandigheid van de studenten. Ze worden daarbij goed begeleid. De werkvormen bieden een goede afwisseling tussen theorie en praktijk en de docenten leggen verbindingen met de praktijkervaringen die studenten in hun stage opdoen. Het panel is van oordeel dat de tijd voor praktijk in de tweejarige deeltijdopleiding krap is.

De opleiding heeft oog voor de behoeften van de studenten: er is ruimte voor eigen initiatieven en er is gekozen voor een aangepaste didactische aanpak bij de deeltijdopleidingen. Het panel stelde tijdens het bezoek vast dat er sprake is van een gemeenschap waar gezamenlijk hard gewerkt wordt.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed** voor de voltijdopleiding en tot het oordeel **voldoende** voor de deeltijdopleiding.

Standaard 5 Instroom

Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Bevindingen

De eisen aan de vooropleiding zijn wettelijk bepaald. Studenten met een havo-, vwo- of mbo-4-diploma kunnen tot de opleiding toegelaten worden. De KPZ hanteert een numerus fixus van 185 studenten. De laatste jaren zijn de instroomeisen Nederlands en rekenen-wiskunde verhoogd. De KPZ constateert dat daardoor het aantal instromende mbo-studenten gedaald is van 52 procent naar 34 procent en dat het aantal havisten gestegen is van 43 procent naar 62 procent. Het aandeel vwo'ers is gelijk gebleven (4 procent).

De KPZ biedt studenten de mogelijkheid om voorafgaand aan de start van het studiejaar al entreetoetsen af te leggen en/of deficiëntieprogramma's te volgen in de vorm van *summer courses* voor taal, rekenen en wereldoriëntatie. Specifiek voor mbo-studenten wordt door de drie Zwolse pabo's gezamenlijk een brugmodule verzorgd. Het doel van deze module is om studenten kennis te laten maken met pedagogische vakinhouden en het niveau van de pabo. De KPZ neemt vanaf 2014 deel aan het landelijke project 'Instroom Pabo'. Dit project moet ervoor zorgen dat mbo'ers en havisten voldoende zijn voorbereid op de toelatingsexamens voor aardrijkskunde, geschiedenis en natuur & techniek.

Tijdens de opleiding worden deficiëntieprogramma's op het gebied van taal, rekenen en wereldoriëntatie aangeboden. Daarnaast bieden docenten extra consultatiemogelijkheden aan voor hun vakken.

Deeltijdopleidingen

Formeel is het tweejarig deeltijdtraject een vierjarige deeltijdopleiding, bedoeld voor studenten met minimaal een hbo- of wo-bachelor. Het tweejarig traject leidt op tot dezelfde eindkwalificaties als de vierjarige curricula. De KPZ heeft voor deze doelgroep een eigen curriculum ontworpen (zie standaard 3). De KPZ vindt dit verkorte programma verantwoord omdat uit eigen onderzoek is gebleken dat deze groep door de eerdere opleiding geleerd heeft zich leerstof effectief eigen te maken en al heeft laten zien over een hbo-niveau te beschikken. Op grond van deze vooropleiding verleent de examencommissie na een individueel intakegesprek vrijstelling voor 120 EC. Het panel waardeert de opzet van een verkort programma voor deze specifieke doelgroep, maar is van oordeel dat het toekennen van de vrijstelling van 120 EC gebaseerd zou moeten zijn op een formeel assessment. Naar het oordeel van het panel maakt het veel verschil of een aspirant-student toelating vraagt op basis van een eerdere opleiding in bijvoorbeeld de kinderpsychologie of in de techniek.

Overwegingen en conclusie

Het panel stelt vast dat de opleiding de wettelijke toelatingseisen hanteert. Voor de verkorte deeltijdopleiding zou een formeel assessment naar het oordeel van het panel toegevoegd moeten worden. De opleiding biedt aanstaande studenten veel mogelijkheden om zich te oriënteren op de studie en zoekt daarbij samenwerking met de scholen in de regio. Ook tijdens de opleiding is er veel aandacht voor een goede aansluiting.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed** voor de voltijdopleiding en tot het oordeel **voldoende** voor de deeltijdopleiding.

Standaard 6 Studeerbaarheid

<i>Het programma is studeerbaar.</i>

Bevindingen

Spreiding studielast

De faseteams funderend, profilerend en deeltijd zijn specifiek verantwoordelijk voor de studeerbaarheid binnen hun fase. In het bijzonder kijken ze naar de samenhang in het programma, de toetsing en de diversiteit aan toetsvormen. Er is veel aandacht voor de spreiding van de studielast. Zowel voor de aanvang als tijdens de studie wordt de student op de hoogte gesteld van gegevens rond groepssamenstelling, curriculuminhouden, studielast, beoordelingsnormen, rooster, inlever- en toetsdata en andere voor de studieplanning noodzakelijke gegevens. Studenten uit de opleidingscommissie en de klassenvertegenwoordigers zijn betrokken bij de evaluatie van de curricula, waarbij studielast een terugkerend onderwerp is. Uit de evaluaties blijkt dat de spreiding van de studielast over het studiejaar, de toetsdruk en het tijdig bekend maken van resultaten van toetsen en beoordelingen als knelpunt worden ervaren. Ook tijdens het bezoek kwam de toetsdruk naar voren als aandachtspunt. Het panel vernam dat de opleiding zich hiervan voldoende bewust is en op zoek is naar een oplossing (zie verder standaard 16).

De abrupte overgang van het derde naar het vierde studiejaar, zoals gesignaleerd door een aantal alumni (zie standaard 3), is inmiddels naar tevredenheid opgepakt en opgelost.

Contacttijd

De KPZ kiest bewust voor een hoog aantal uren contacttijd om door het persoonlijke contact de kernwaarde 'persoonlijk' te kunnen waarmaken. Eerstejaars studenten hebben bijna zeventien uur per week contacttijd. Hierin is niet inbegrepen de individuele begeleidingstijd door stagementor, zorgbegeleider en opleidingsmanager. Daarnaast zijn ook de extra begeleiding en noodzakelijke remediërende programma's niet meegenomen in de berekening. In de profilerende fase neemt het aantal uren contacttijd af, omdat in die fase een groter beroep wordt gedaan op de zelfsturing van de studenten. Ook het aandeel stage-uren neem in die fase toe. Het panel vindt dit een goede opbouw.

Begeleiding

Alle studenten worden begeleid in de ontwikkeling van hun narratieve professionele identiteit door de studieloopbaanbegeleider (zie ook standaard 12). In bijzondere omstandigheden heeft de student recht op extra zorg. De student is zelf verantwoordelijk om tijdig problemen in de studievoortgang kenbaar te maken. Studenten met een functiebeperking (o.a. dyslexie) kunnen op dit aspect extra studieloopbaanbegeleiding krijgen. Voor extra begeleiding in de praktijk kan een student aangemeld worden voor een vib-traject (video-interactiebegeleiding). Deze begeleiding wordt uitgevoerd door een gecertificeerde vib'er. Studenten met individuele problemen die van invloed zijn op de studievoortgang, kunnen terecht bij de counselor. Het panel vindt dat de opleiding adequate voorzieningen biedt voor wie extra hulp nodig heeft.

Studievoortgang

Door de gewogen loting, met hogere inlotingskansen voor studenten met een hoog gemiddelde eindexamencijfer, is sprake van een zekere selectie. Daarom is de aandacht in de propedeuse vooral gericht op de persoonlijke ontwikkeling van de studenten. Bij tegenvallende resultaten in de propedeuse wordt dit met de student besproken in de begeleidingslijn en volgt eventueel een advies om de studie te staken, maar de KPZ hanteert geen bindend studieadvies. Studenten worden gestimuleerd zelf hun conclusies te trekken. Om grote vertraging te voorkomen heeft de opleiding wel een aantal volgtijdelijke voorwaarden geformuleerd in de Onderwijs- en Examenregeling (OER) voor de overgang naar een volgend studiejaar. Het panel vindt dit terecht omdat de studievertraging in de profilerende fase nogal eens opliep. Overigens is het rendement van de herinschrijvers (starters in het tweede studiejaar) hoog, wat aangeeft dat de selecterende en oriënterende functie van de propedeuse goed werken.

Overwegingen en conclusie

Het panel is van oordeel dat het curriculum een logische ordening heeft die bijdraagt aan de studeerbaarheid. Op dit moment is de toetsdruk een factor die de studeerbaarheid onder druk zet, maar de opleiding heeft hier aandacht voor en zoekt actief naar een oplossing. Er is een intensief programma met vooral in het begin veel contacttijd en later meer ruimte voor zelfsturing. De vertraging in de profilerende fase wordt aangepakt.

Het panel heeft geen klachten van studenten vernomen, de opleidingscommissie is betrokken bij het bewaken van de studeerbaarheid. Het rendement van de hoofdfase is hoog.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 7 Duur

De opleiding voldoet aan wettelijke eisen met betrekking tot de omvang en de duur van het programma.

Bevindingen

Het curriculum van de KPZ voldoet aan de formele eisen met betrekking tot de opleiding tot hbo-bachelor van 240 EC. In de OER staat aangegeven hoe de 240 EC zijn verdeeld over de verschillende curriculumonderdelen en fasen van de opleiding. In de voltijd- en vierjarige deeltijdopleiding zijn in iedere fase van de opleiding 60 EC te behalen. Studenten van de tweejarige deeltijdopleiding, in het bezit van minimaal een hbo- of wo-bachelor, krijgen vrijstelling van 120 EC binnen het bachelorprogramma van in totaal 240 studiepunten (OER artikel 3.5, WHW artikel 7.13r). Gezien de achtergrond van deze groep studenten en het speciale programma dat voor hen ontworpen is, vindt het panel deze vrijstelling acceptabel, maar het panel adviseert meer maatwerk te leveren. Als het intakegesprek wordt aangevuld met een formeel assessment, kan de opleiding sterker rekening houden met de eerder verworven kennis en vaardigheden en eventueel adviseren of eisen dat de student vooraf een aantal studieonderdelen volgt.

Overwegingen en conclusie

Het panel stelt vast dat de opleiding in alle varianten voldoet aan de minimale vereiste van 240 EC voor een hbo-bachelorprogramma.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

Personeel

Standaard 8 Personeelsbeleid

<i>De opleiding beschikt over een doeltreffend personeelsbeleid.</i>
--

Bevindingen

Personeelsbeleid

De KPZ omschrijft als centrale doelstelling van het medewerkersbeleid dat ze een aantrekkelijke en goede werkgever wil zijn met uitstekende voorzieningen en concurrerende arbeidsvoorwaarden, waarin medewerkers zich uitgedaagd, gesteund en gefaciliteerd voelen om hun passie te leven en elkaar te inspireren tot ontwikkeling. Deze doelstelling wordt jaarlijks geconcretiseerd en geactualiseerd in het mijlpalendocument. Daarbij is het streven om te leren:

- als persoon door constructieve feedback op elkaars professioneel handelen;
- als team door gerichte feedback op inhoud, aanpak en samenwerking;
- als organisatie van gemeenschappelijke resultaten en te genieten van behaalde doelen;
- van ontwikkelingen om het lerend vermogen als organisatie te verbeteren.

De KPZ voert een wervings- en selectiebeleid dat er op gericht is meer variatie in het team te laten ontstaan:

- aan persoonlijkheden, ervaring en kwaliteiten;
- in competenties (op masterniveau) en praktijk (ervaring en/of affiniteit met het primair onderwijs).

Taken en rollen

Medewerkers en leidinggevenden voeren jaarlijks een functionerings- of beoordelingsgesprek. In dit gesprek worden o.a. de resultaten van de studentenevaluaties, ontwikkeling en de ambities besproken. In samenspraak met leidinggevenden maken medewerkers persoonlijke keuzes welke bijdragen zij aan de opleiding, het onderzoek en/of nascholingsactiviteiten in het Centrum voor Ontwikkeling willen leveren. Uitgangspunt is dat iedere docent in twee van de drie onderdelen van de KPZ (opleiding, onderzoek of nascholing) werkzaam is. Hierdoor ontstaat op 'organische' wijze de kruisbestuiving tussen opleiding, onderzoek en ontwikkelingen binnen het werkveld. Het panel vindt dit een goede gedachte die bijdraagt aan de kwaliteit van het team. Tijdens het bezoek stelde het panel vast dat de docenten tevreden zijn over de mogelijkheden die het management biedt om verschillende rollen te vervullen. Zij vinden het management toegankelijk.

Professionaliseringsbeleid

In het professionaliseringsplan zijn de kaders voor de professionele ruimte en professionalisering bepaald. Alle docenten hebben ruimte voor eigen keuzes en accenten in de vorm van 120 uur Professionalisering en Innovatietijd.

Daarnaast is er 100 uur voor gezamenlijke algemene scholing en professionalisering. In totaliteit is er dertien procent in de jaartaak beschikbaar voor professionele ontwikkeling. Individuele opleidingen en promotietrajecten worden apart gefaciliteerd. Docenten worden uitgenodigd om bij te dragen aan de ontwikkeling van het instituut in de vorm van innovatieprojecten, deze worden besproken in en toegekend door het managementteam. In de gesprekken tijdens het bezoek kon het panel vaststellen dat de docenten zich gestimuleerd voelen om zich blijvend te ontwikkelen, zowel als individu als in het team.

Overwegingen en conclusie

Het panel stelt vast dat er sprake is van een actief professionaliseringsbeleid, dat gericht is op de behoeften van de secties. Er is sprake van een continu ontwikkelingsproces op basis van een vaste cyclus van functionerings- en beoordelingsgesprekken. De opleiding zorgt door het aanstellingsbeleid bewust voor een goede diversiteit in het docententeam. De docenten zijn tevreden over het personeelsbeleid en het management stelt zich toegankelijk op.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 9 Kwaliteit van het personeel

Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.

Bevindingen

Tijdens het bezoek trof het panel een zeer gemotiveerde groep docenten die als team en individueel het goede voorbeeld geven. Elke docent vervult meerdere rollen. De docenten zijn goed geschoold en weten door hun eigen praktijkervaringen waar ze het over hebben met de studenten. Ook wat betreft de ontwikkeling van de narratieve professionele identiteit zijn de docenten een rolmodel. Hieronder beschrijft het panel per aspect op welke feitelijke onderbouwing het positieve oordeel is gebaseerd.

Opleiding en ervaring

De kritische reflectie vermeldt dat de KPZ diversiteit, opleidingsniveau en expertise belangrijk vindt voor de realisatie van het gewenste curriculum. Het streven van de KPZ is gericht op meer masteropgeleide en gepromoveerde docenten en meer basisschoolervaring en – actualiteit in de curricula. Er is de laatste jaren gericht geïnvesteerd in medewerkers. Hierdoor is vanaf 2010 het aantal vaste medewerkers gegroeid van 64 naar tachtig en het aantal docenten van 38 naar vijftig. Nieuwe personeelsleden vinden snel hun plek in de hogeschool (zie ook standaard 8) en zorgen voor dynamiek in de teams. Het aantal master- en PhD-gekwalificeerde docenten is gestegen van vijftig procent naar zeventig procent. Vier docenten volgen momenteel een masteropleiding. Er zijn 33 docenten met praktijkervaring in het basisonderwijs en de stafmobiliteit in het kader van internationalisering is gegroeid van elf naar twintig deelnemers.

Voor de begeleiding van de mentoren en de beoordeling van de studenten bij hun stage heeft de KPZ rayondocenten. Zij bezoeken minimaal drie keer per jaar de stageschool. De rayondocenten zijn deels externe en deels interne docenten. Het panel heeft zich er tijdens het bezoek van vergewist dat de externe rayondocenten voldoende binding hebben met de opleiding zodat ze hun werk goed kunnen doen (zie hieronder).

De docenten beschikken over de vereiste vakinhoudelijke kennis door een relevante opleiding met lesbevoegdheid, vaak op masterniveau. Docenten zijn geschoold door de lector om de bachelorthesis te begeleiden. Dit is een voorwaarde om als eerste of tweede beoordelaar te kunnen optreden, wat het panel een juiste werkwijze vindt. De docenten hebben oog voor actuele ontwikkelingen die ze meteen in hun onderwijs verwerken. Ze zijn internationaal georiënteerd en responsief. Elke docent vervult verschillende rollen die elkaar goed aanvullen. Het panel waardeert de aandacht van de opleiding voor de juiste toedeling van rollen. Een goed voorbeeld is het vormen van een speciaal docententeam voor de deeltijdopleiding.

Didactische kwalificaties

Wat betreft de onderwijskundige en didactische kwalificaties beschrijft de KPZ in de kritische reflectie dat in het collectieve deel van het scholingsbeleid vooral is geïnvesteerd in de kwaliteit van de toetsing en beoordeling. Naast de docenten die begonnen zijn aan een masteropleiding, heeft een aantal docenten zich geschoold als procesconsultant of gespecialiseerd in begeleiding. In 2012 is er een nieuw curriculumontwerp voor de tweejarige deeltijdopleiding gemaakt en is het profiel van de docent voor de deeltijdopleiding beschreven. Alle studieloopbaanbegeleiders (slb'ers) en (rayon)docenten zijn de afgelopen jaren intensief geschoold in begeleiden en beoordelen in de praktijk. In het studiejaar 2013-2014 stond daarbij het onderwerp groepsdynamische processen centraal. Het panel kon tijdens het bezoek uit de gesprekken met studenten zowel als docenten opmaken dat alle docenten voortdurend ook zelf werken aan de ontwikkeling van hun narratieve professionaliteit en dat geen van de docenten het werk 'op de automatische piloot' doet. Hiermee geven ze daadwerkelijk het goede voorbeeld aan de studenten.

Schoolopleiders

Leraren uit het werkveld worden door de KPZ opgeleid tot o.a. mentor, opleider in de school, begeleider op afstand (boa) en/of onderzoekscoördinator en worden geïnformeerd over de eisen van de opleiding. Mentoren op de basisschool worden geïnformeerd door semestergidsen, de KPZ-portal en tijdens mentoren-bijeenkomsten en -trainingen. In 2013-2014 richtte de scholing van mentoren zich op begeleiden en beoordelen. Er is direct, persoonlijk contact tussen mentor en opleiding in de persoon van de rayondocent. Deze bezoekt meerdere malen per jaar de basisschool. De afstemming tussen de verschillende rayondocenten vindt plaats tijdens de algemene docentenvergaderingen en gezamenlijke studiedagen. De opleiders in de school (ois'ers) en de begeleiders op afstand (boa's) zijn geschoold in speciaal voor hen ontwikkelde trainingen. De boa is lid van het basisschoolteam en voert coachingsgesprekken met de werkplekstudent. De boa heeft daartoe op de pabo een training Begeleiden op Afstand gevolgd.

De KPZ stelt het volgen of gevolgd hebben van de training als voorwaarde voor het ter beschikking kunnen stellen van een werkplekopleiding-plaats. De mentorentrainings worden zeer gewaardeerd, zo bleek tijdens het bezoek. Overigens adviseert het panel de KPZ om eigen terminologie en afkortingen (ois'er, boa, rayondocent) te vermijden en aan te sluiten bij de landelijke termen instituutsopleider en schoolopleider.

Overwegingen en conclusie

Het panel stelt met waardering vast dat de KPZ een uitstekend en zeer gemotiveerd docentencorps heeft dat in staat is de verschillende rollen op voorbeeldige wijze te vervullen. De docenten lieten zien dat ze zelf het narratieve proces gebruiken om als individu en als team een veilige sfeer te creëren en daardoor sterker te worden in hun rollen. Het panel is van oordeel dat de kwaliteit die tijdens het bezoek naar voren kwam, niet alleen voldoet aan de criteria voor 'goed' (een gekwalificeerd en hecht docententeam) maar daar duidelijk boven uitstijgt.

Het panel vindt dat het team gekenmerkt wordt door de kernwoorden voor 'excellent', namelijk innovatief en origineel. Dit is met name toe te schrijven aan de doorwerking van het bijzondere kenmerk 'ontwikkeling van de narratieve professionaliteit'.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **excellent**.

Standaard 10 Kwantiteit van het personeel

De omvang van het personeel is toereikend voor de realisatie van het programma.

Bevindingen

De opleiding beschikt over 30,8 fte docenten, inclusief 3,0 fte externe stagebegeleiding. De docent-student ratio is 1:21,43. Door de brede samenstelling van de secties kunnen werkzaamheden eenvoudig overgenomen worden, waardoor lesuitval tot een minimum wordt beperkt. Het ziekteverzuim in de periode 2010-2013 is gemiddeld drie procent.

Op basis van de input uit de functioneringsgesprekken en de organisatie- en innovatiewensen wordt er in april een eerste aanzet voor de jaartaken gemaakt. In overleg met de secties bepalen de sectievoorzitters wie welke lessen gaat verzorgen en het MT-opleidingen bepaalt de organisatie van de begeleiding. Daarnaast wordt er standaard in de jaartaak 80 uur voor hogeschoolactiviteiten en 80 uur innovatietijd opgenomen. In juni ontvangt iedere medewerker een voorlopige jaartaak. Gedurende het studiejaar wordt de feitelijke inzet bepaald en in een overzicht bijgehouden.

De werkdruk is hoog, zo blijkt uit het medewerkerstevredenheidsonderzoek en uit de gesprekken tijdens het bezoek. Er is veel te doen. De KPZ werkt systematisch aan het thema verlaging van de werkdruk. Dit gebeurt aan de hand van een jaarlijks actieplan waarbij ook nadrukkelijk het verloop van het ziekteverzuim betrokken wordt.

Daarnaast wil de KPZ een systeem ontwikkelen voor kwalitatieve en kwantitatieve personeelsplanning met leeftijdsfasebewust beleid gericht op startende professionals, periodieke loopbaan-keuzemomenten en vitaal langer blijven werken. De hogeschool trekt externe medewerkers aan, zoals de externe rayondocenten, en daarnaast vernam het panel dat de formatie zal worden uitgebreid zodat alle taken naar behoren kunnen worden vervuld.

Overwegingen en conclusie

Het panel concludeert dat de hogeschool er goed voor zorgt dat de hoeveelheid werk in verhouding blijft staan tot de beschikbare formatie. Ondanks de werkdruk blijft er tijd over voor scholing en innovatie.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Voorzieningen

Standaard 11 Materiële voorzieningen

De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Bevindingen

Huisvesting

De huisvesting van de KPZ bestaat uit een hoofdgebouw gecombineerd met nieuwbouw dat ruimte biedt aan diverse les-, vergader- en studieruimtes, variërend van de aula en twee collegezalen tot afsluitbare studieruimten en leslokalen. Er zijn domeinspecifieke praktijkruimten (o.a. voor handschrift, beeldende vakken, drama, muziek, wereldoriëntatie en techniek) en verschillende werkruimten, studieplekken en mogelijkheden om gemeenschappelijk te werken. Alle voorzieningen zijn niet alleen overdag beschikbaar, maar ook driemaal per week in de avond en op twaalf zaterdagen. De huisvesting biedt naar het oordeel van het panel goede mogelijkheden voor docenten en studenten.

Voorzieningen

Het kennislandschap wordt door de KPZ omschreven als het sociale en academische hart van de school. Daar vinden de studenten de studentenbalie, de mediatheek, ICT, studentenadministratie en *International Office*. Ook het opleidingsmanagement en de managementondersteuning hebben hun werkplekken centraal binnen de school. Dit bevordert het directe contact tussen studenten, docenten en ondersteunende medewerkers. Tijdens het bezoek heeft het panel vastgesteld dat de bibliotheek een rijk aanbod heeft aan methoden. De literatuur in de bibliotheek is *up to date*. Het viel het panel daarbij overigens op dat de collectie zich meer richt op het *how* dan op het *why*. Enige uitbreiding met meer onderzoeksgerichte literatuur zou op zijn plaats zijn.

ICT

In totaal zijn er 170 werkplekken met vaste pc's beschikbaar. Studenten kunnen aan de studentenbalie laptops, camera's en andere digitale middelen lenen. Er is een snel wifi-netwerk. Drie ruimten zijn flexibel in te richten voor diverse vormen van digitale toetsing. De KPZ heeft een digitale simulatie- en leeromgeving (klas.nu) ingericht die de meest gangbare en actuele (digitale) methoden en leerlingvolgsystemen voor het primair onderwijs biedt in een simulatieomgeving. Deze mogelijkheden worden benut binnen het klassikale onderwijs, maar studenten kunnen ze ook gebruiken ter voorbereiding van hun stage en het uitvoeren van onderzoek.

Binnen het kennislandschap is de 'Horizon' ingericht, waar docenten en studenten kennismaken met technologische mogelijkheden die veelal nog in een experimenteerfase zitten en nog niet gemeengoed zijn in de basisschoolpraktijk. Een voorbeeld hiervan is het project 'werken met tablets' waarmee in 2013 een geslaagd onderzoek is uitgevoerd door studenten en docenten in samenwerking met Kennisnet en verschillende basisscholen. Vanuit het Onderzoekscentrum zijn er voor studenten ook steeds meer faciliteiten beschikbaar zoals SPSS en de toegang tot verschillende kennisbanken. Voor docenten en studenten verbonden aan de (pre)masters zijn specifieke wetenschappelijke databanken toegankelijk. Deze voorzieningen zijn naar het oordeel van het panel uitgebreid en toegerust voor het onderwijs van de toekomst.

Overwegingen en conclusie

Tijdens het bezoek kon het panel met eigen ogen waarnemen dat de KPZ over een mooi deels nieuw gebouw beschikt met een goede infrastructuur. De vaklokalen zijn goed ingericht en studenten en docenten kunnen beschikken over tablets en andere digitale hulpmiddelen die het onderwijs zowel op de KPZ als op de stagescholen ondersteunen.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 12 Studiebegeleiding

De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Bevindingen

Binnenschools

In de eerste twee jaren heeft elke klas een studieloopbaanbegeleider (slb'er) die zowel klassikaal, individueel als in studiegroepen de studenten begeleidt in hun studievoortgang. De studenten lichtten toe dat dit, naast de inhoudelijke begeleiding door de vakdocenten, een waardevol element in de opleiding is. Aan de hand van de ZEE-lijn leren ze kritisch naar zichzelf en hun aanpak te kijken en daaruit lering te trekken. De alumni benoemden de zelfreflectie als het belangrijkste wat ze geleerd hadden. Het heeft hun geleerd eerst over een situatie na te denken en er niet meteen op af te hollen.

Ze hebben ook geleerd aan te geven wat ze nodig hebben en een beroep te doen op medestudenten. Zowel alumni als studenten zijn enthousiast over hun docenten en begeleiders.

In het derde jaar wordt de begeleiding door de slb'er uitgebreid met begeleide intervisie. In het vierde jaar vindt begeleiding plaats met behulp van intervisie/supervisie door gecertificeerde supervisors en intervisoren. Zorgstudenten kunnen in aanmerking komen voor speciale begeleiding. Er is een mogelijkheid tot video-interactiebegeleiding, waarin vaardigheden op het gebied van houding en expressie getraind kunnen worden. Voor een aantal studenten wordt de schoolcounselor ingeschakeld. De studiebegeleiding voor deeltijdstudenten is vergelijkbaar met die van de voltijdstudenten. Ook de deeltijdstudenten lieten het panel tijdens het bezoek weten dat ze zich goed begeleid en ondersteund voelen.

Buitenschools

De begeleiding van de student in de praktijk is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van het werkveld (basisschool) en opleiding. De stagebegeleiding is aan het begin van de opleiding intensief, met directe begeleiding in de klas door een stagementor en een rayondocent. Dit verschuift naar begeleiding meer op afstand vanaf de tweede helft van het derde jaar. In de afstudeerfase wordt de student begeleid door de begeleider op afstand (boa) en door de rayondocent van de KPZ. De rayondocent bewaakt het algehele proces van begeleiden en fungeert als examinerator.

Studievoortgang

Het programma in het eerste jaar is erop gericht dat de student zowel in de theorie als in de praktijk zicht krijgt op de haalbaarheid om de opleiding in de nominale tijd succesvol af te ronden. De begeleiding door de slb'er op de opleiding en de rayondocent in de stage blijkt te werken als een goede kwalitatieve selectie. De opleiding hanteert het landelijk bindend studieadvies voor taal en rekenen voor eerstejaarsstudenten, maar gebruikt geen bindend afwijzend studieadvies op basis van het aantal behaalde studiepunten. Zoals beschreven bij standaard 6 zijn er wel voorwaarden gesteld waaraan studenten moeten voldoen voordat ze aan het volgende studiejaar kunnen beginnen. Voor vwo'ers en talentvolle studenten is het mogelijk de pre-master van de Open Universiteit (OU) te volgen. Dit komt grotendeels bovenop het reguliere curriculum. Een beperkt aantal studiepunten ervan kan in de leerlijn Talentontwikkeling worden behaald. In de studievoortgangsgesprekken wordt deze optie met de studenten besproken.

Informatievoorziening

De informatievoorziening van studenten vindt plaats via diverse kanalen. Docenten en studenten beschikken vanaf het begin van het studiejaar over het jaarritme en het hiervan afgeleide toets- en activiteitenplan. Studenten worden via de KPZ-portal en informatiebijeenkomsten op de hoogte gehouden van recente ontwikkelingen. In de reguliere slb-bijeenkomsten en tijdens het periodiek contact met het faseteam en de opleidingsmanager wordt belangrijke informatie ook nog mondeling verstrekt. Door de korte lijnen voelen de studenten zich goed geïnformeerd, zo bleek tijdens het bezoek.

Overwegingen en conclusie

Het panel stelt vast dat de studiebegeleiding laagdrempelig en oplossingsgericht is. De persoonlijke betrokkenheid bij de studenten is groot. De studiebegeleiding richt zich op het geheel van theorie, praktijk en persoonlijke ontwikkeling. Er is een nauwe relatie tussen het leren op de KPZ en in de schoolpraktijk. Beide leercontexten worden door de studenten ervaren als een eenheid. Dit komt voor een groot deel doordat de ontwikkeling van de narratieve professionele identiteit als een rode draad door de begeleiding loopt en bijdraagt aan de kwaliteit ervan. De rayondocenten vormen de verbindende schakel tussen theorie en praktijk. Bij externe rayondocenten bestaat het risico dat ze te ver van de opleiding af komen te staan, maar de KPZ heeft hier aandacht voor.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Kwaliteitszorg

Standaard 13 Evaluatie resultaten

De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.

Bevindingen

De KPZ heeft een visie op kwaliteitszorgbeleid geformuleerd en geconcretiseerd dat uitgaat van vier typen kwaliteit: IK, WIJ, ZIJ en HET. Op basis van de onderscheiden typen die uitingen zijn van combinaties van kwaliteitsaspecten (intern, extern, processen en resultaten) hanteert de KPZ een meerjarencyclus kwaliteitszorg waarmee ontwikkelingen en resultaten systematisch geëvalueerd worden.

Jaarlijks worden doelen en ambities voor de opleiding vastgesteld en vastgelegd in een 'mijlpalendocument' en in 'succesmaten' voor secties, fase- en werkteams. De regiegroep kwaliteit stuurt en monitort dit proces. Alle relevante informatie is samengebracht en te raadplegen via de 'Kwaliteitsportal'. Voortgang en realisatie worden per kwartaal gerapporteerd aan het CvB en jaarlijks verantwoord in het jaarverslag.

De KPZ laat alle periodieke evaluaties extern uitvoeren door onderzoeksbureau Integron. Het betreft de algemene studenttevredenheid, de tevredenheid op moduleniveau per opleiding en leerjaar, de werkveldtevredenheid, de medewerkerstevredenheid en de kwaliteitsonderzoeken Opleiden in de School. De rapportages door Integron zouden naar het oordeel van het panel korter en krachtiger kunnen zijn. In de kritische reflectie had het panel graag wat meer ambitie gelezen.

Overwegingen en conclusie

Het panel is van oordeel dat de KPZ een heldere visie op kwaliteitsbeleid heeft geformuleerd en een sluitende kwaliteitszorgcyclus heeft georganiseerd. Er wordt periodiek geëvalueerd en er worden toetsbare streefdoelen geformuleerd in de vorm van 'succesmaten'. Hierdoor is de KPZ in staat goed zicht te houden op de kwaliteit van het onderwijs.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 14 Verbetermaatregelen

De uitkomsten van deze evaluaties vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan realisatie van de streefdoelen.

Bevindingen

De KPZ gebruikt de uitkomsten van de evaluaties als basis voor verbetermaatregelen. De planning en control cyclus bestaat uit een vierjaarlijkse cyclus en een jaarlijkse cyclus. Het MT-opleidingen is verantwoordelijk voor de praktische aansturing en uitvoering van het kwaliteitsbeleid, en de terugkoppeling van resultaten op individueel en teamniveau. De lector is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderzoek. Van periodieke evaluaties, overleg en (verdiepende) onderzoeken wordt verslag gedaan in rapportages. Deze rapportages worden besproken in de regiegroep kwaliteit. Daar wordt bepaald waar nadere analyse plaatsvindt, of er aanvullend verdiepend onderzoek nodig is en welk MT-lid verantwoordelijk is voor de follow-up. De verantwoordelijkheden zijn naar het oordeel van het panel duidelijk belegd.

Kleine verbeterpunten, zoals planning van toetsmomenten en verzoeken tot roosterwijzigingen, worden meteen doorgevoerd en gecommuniceerd met de verantwoordelijken. Dit werd duidelijk in de gesprekken die het panel met verschillende groepen had. Grotere verbeteracties worden (voorzien van toetsingscriteria en een tijdsplanning) opgenomen in het mijlpalendocument, dat ieder jaar in juni wordt vastgesteld. Recente voorbeelden van grotere verbeterpunten zijn bijvoorbeeld de ontwikkeling van de profilerende fase of het gezamenlijk ontwikkelen van een beoordelingskader profilerende fase (*rubrics*) voor de toetsing van de eindkwalificaties. Op basis van de eigen evaluaties en de opdracht vanuit het mijlpalendocument stellen secties, fase- en werkteams in overleg met het verantwoordelijke MT-lid hun succesmaten voor het komend jaar vast.

De hogeschool informeert medewerkers, werkveld en studenten over de voorgenomen verbeteracties naar aanleiding van de evaluaties. Voor medewerkers gebeurt dit eens per zes weken in de algemene medewerkers- en docentenvergaderingen. Studenten worden geïnformeerd via de opleidingscommissie, mededelingen op de portal, informatiebijeenkomsten en tijdens de slb-uren. Het werkveld wordt geïnformeerd tijdens mentorenmiddagen, trainingen en via de portal.

Overwegingen en conclusie

In alle gesprekken tijdens het bezoek werd voor het panel duidelijk zichtbaar dat de KPZ een lerende en verbeterende organisatie is. Doordat de KPZ een kleine organisatie is, zijn de lijnen kort en kan er snel gereageerd worden als dat nodig is. De informele structuren zijn een goede aanvulling op de formele afspraken en werken in de praktijk naar tevredenheid.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 15 Betrokkenheid bij kwaliteitszorg

Bij de interne kwaliteitszorg zijn de opleidings- en examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken.

Bevindingen

De formele inspraakmogelijkheden en –bevoegdheden voor medewerkers en studenten zijn vastgelegd in het reglement van de Medezeggenschapsraad (MR). De rol van de MR lijkt niet groot, wat mogelijk te maken heeft met de kleinschaligheid en de informele cultuur. De studentgeleding van de MR functioneert tevens als opleidingscommissie (MR-OC). Zij bewaakt de kwaliteit en studeerbaarheid van de opleiding. Zij doet dit via de periodieke evaluaties onder studenten en het onderzoeken van signalen uit het achterbanoverleg met de studenten. De voorzitter van de MR en het eindverantwoordelijke MT-lid voor de opleiding wonen dit achterbanoverleg bij. Studenten zijn jaarlijks actief betrokken bij de tevredenheidsonderzoeken (NSE, STO en op moduleniveau) en bij kwalitatieve evaluaties (periodieke bespreking met jaargroepen, onderzoek *international minor*, verdiepend onderzoek).

Alumni krijgen informatie over de KPZ, vacatures en scholingsmogelijkheden via de website en een speciale Facebookpagina. Er is op dit moment geen alumnivereniging of alumnibeleid. In de kritische reflectie staat beschreven dat in het voorjaar van 2014 verdiepend onderzoek is gedaan ten behoeve van toekomstig alumnibeleid. Daaruit voortvloeiend is in het mijlpalendocument 2014-2015 expliciet opgenomen dat de KPZ dit jaar klant- en stakeholderspanels gaat inrichten en dat de implementatie van de conclusies van het verdiepend alumnionderzoek ter hand genomen wordt.

Docenten zijn actief betrokken bij het tot stand komen, uitvoeren en verbeteren van de verschillende curricula, opleidings- en trainingsprogramma's en de toetsen. Dit gebeurt tijdens bezinningsdagen (identiteit-gebonden), sectieoverleg (inhoud, kwaliteit en actualiteit van de curricula), faseteams (samenhang en studeerbaarheid in een fase), de algemene medewerkers- en docentenvergaderingen en in functioneringsgesprekken. Veel gebeurt daarnaast ook informeel, zo merkte het panel tijdens de gesprekken.

Het gestructureerd overleg met het werkveld is naar het oordeel van het panel goed georganiseerd. In het Strategisch Beraad ontmoeten bestuurders en algemeen directeuren van de partnerbesturen elkaar vijf keer per jaar om de strategische koers van de KPZ, het opleidingskader en regionale strategische onderwijs- (arbeidsmarkt-)vraagstukken met elkaar te bespreken en gemeenschappelijk interventies vorm te geven. De Raad van Advies bestaat uit inhoudelijke deskundigen van de partnerbesturen en fungeert als denktank, waarmee het opleidingsmanagement de evaluatieresultaten van werkveldonderzoeken, de studenttevredenheid en de inhoudelijke keuzes voor de curricula en de stage bespreekt. Daarnaast is het werkveld actief betrokken via de jaarlijkse (scholings-)middagen voor mentoren/boa's, naast conferenties en KPZ-ontmoetingen en klankbordgroepen.

Overwegingen en conclusie

Het panel stelt vast dat de studenten en medewerkers actief betrokken worden bij de kwaliteitszorg. De betrokkenheid van het werkveld is goed georganiseerd. De relaties met de alumni zijn niet geformaliseerd maar voldoende hecht.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 16 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Bevindingen

Systeem van toetsing

Instrumenten

De KPZ heeft een toetskader opgesteld. In de funderende fase worden veel kennistoetsen in de vorm van een schriftelijk tentamen afgenomen. Andere vormen zijn werkstukken en de praktijkbeoordelingen tijdens de stage. Ook komt het voor dat studenten uitgedaagd worden een nieuwe lesmethode te ontwerpen of een TedTalk te houden. De gekozen toetsvormen en het beheer ervan zijn naar het oordeel van het panel voldoende. Er is voldoende variatie. Het aantal toetsen is groot, vooral in de funderende fase. Hier lijkt de grens bereikt te zijn, wat ook door de examencommissie bevestigd werd.

De eindkwalificaties zijn afgeleid van de competenties. Om te beoordelen of een student aan de eisen voldoet gebruikt de KPZ vier instrumenten:

- het demonstratieportfolio: waarin studenten hun ontwikkeling verantwoorden op basis van de SBL-competenties en waarin zij hun narratieve professionele identiteit verantwoorden;
- de bachelorthesis: waarin studenten onderzoek doen;
- onderwijs op maat: waarin studenten adaptief onderwijs met reken- of taalactiviteiten ontwerpen;
- de profielen: waarin studenten vanuit de door hen ontwikkelde visie actief participeren in een verandertraject op de basisschool.

Het panel vindt dat de mix aan eindwerkstukken recht doet aan de breedte van het beroep waarvoor wordt opgeleid.

Transparantie

Voor alle betrokkenen is de informatie over inhoud, vorm, procedures en organisatie eenduidig, volledig en gemakkelijk verkrijgbaar. Het panel heeft kunnen vaststellen dat de toetsprocedures inzichtelijk zijn: alle informatie is opgenomen in semestergidsen, toetsplanning en roosters. Studenten weten vooraf op welke criteria ze worden beoordeeld.

Toetstechnische kwaliteit

Het hanteren van een evenwichtig en gevarieerd aanbod van toetsen, het gebruik van *rubrics* en intercollegiale consultatie dragen bij aan de validiteit. Vanaf het studiejaar 2011-2012 zijn alle examinatoren geschoold door toetsexperts in o.a. het formuleren van toetsdoelen, toetsmatrizen en het beoordelen aan de hand van *rubrics*. Het beoordelingskader van de eindkwalificaties is door de Raad van Advies gevalideerd.

Betrouwbaarheid wordt geborgd door te zorgen voor gelijkwaardige inhoud van verschillende toetsversies en doordat de verschillende beoordelaars dezelfde beoordelingsnormen toepassen. Voor het bewaken van de gerealiseerde eindkwalificaties per student zijn er zes tot acht beoordelaars betrokken bij de beoordeling van de afstudeerproducten van een student. Ten minste een van hen is een geschoolde collega uit het werkveld. Dit levert een breed gedeeld oordeel per afstudeerder. De interbeoordelaarsbetrouwbaarheid wordt verhoogd door afstudeerwerkstukken collegiaal te toetsen in diverse gremia, intern en extern.

Bij de constructie van de schriftelijke tentamens in de funderende fase wordt er binnen en tussen secties collegiaal overleg gepleegd. De eerste check op de inhoud van het pakket (volledigheid en passendheid) wordt gedaan door leden van faseteams. De kwaliteit van de toetsen wordt achteraf gecheckt door leden van de examencommissie. Daarnaast worden alle *multiple choice*-toetsen geanalyseerd door een extern bureau (ITS).

Na afname van de toets worden de resultaten voor of na het beoordelen naast elkaar gelegd en de normeringen op elkaar afgestemd. De cijfers worden vanuit een vastgestelde cesuur bepaald. Een werkveldcommissie, bestaande uit twee toetsdeskundigen en twee domeindeskundigen, bekijkt elk studiejaar een aantal afstudeerwerken.

De adviezen met betrekking tot de beoordeling betreft het Kernteam Onderwijs bij het ontwerp van het nieuwe studiejaar. De KPZ heeft een aantal intercollegiale audits laten uitvoeren om de kwaliteit van de toetsing te laten beoordelen, onder andere in het kader van Interactum.

Het panel stelt vast dat de opleiding de toetsdeskundigheid bij de docenten heeft ontwikkeld en de verantwoordelijkheid voor de toetsen decentraal, bij de secties en de faseteams heeft belegd. Het panel gaat ervan uit dat excellente docenten (zie standaard 9) die met toetsdeskundigheid zijn uitgerust, goede toetsen kunnen maken, en heeft dat tijdens het bezoek ook kunnen vaststellen. Het panel heeft een aantal toetsen uit de diverse opleidingsfasen bekeken en stelt vast dat ze van het juiste niveau zijn.

Examencommissie

De examencommissie bestaat uit vijf leden waaronder twee externe leden. De examencommissie is verantwoordelijk voor het vaststellen van het toetsplan binnen de kaders van het door het CvB vastgestelde toetsbeleid en voor het borgen van de kwaliteit van toetsing en examinering. De examencommissie heeft dezelfde scholing over het construeren van toetsen ontvangen als de docenten zodat zij kan vaststellen of aangeboden toetspakketten aan de gewenste kwaliteit voldoen. De examencommissie voelt zich voldoende onafhankelijk en vrij om ook in een kleine organisatie als de KPZ kritiek te leveren op het werk van een docent of het managementteam.

De examencommissie controleert achteraf steekproefsgewijs of de toetsen voldoen. De examencommissie kiest van elke jaargroep ten minste één toets voor de kwalitatieve check van de toetspakketten. Daarbij kiest ze voor een spreiding van de vakgebieden, zodat elk vakgebied tenminste één toets heeft die kwalitatief is goedgekeurd. Het beleid is om in een cyclus van drie jaar (*midterm review*) alle toetsen de revue te laten passeren. Als evaluaties daar aanleiding toe geven of als een docent erom vraagt, kan de examencommissie de check van een bepaalde toets voorrang geven. Het panel merkt op dat het bij de decentrale aanpak die de KPZ ten aanzien van toetsconstructie heeft gekozen, wel een punt van aandacht is dat er kwaliteitsverschillen kunnen optreden. Dit vergt een proactieve opstelling van de examencommissie. Het panel heeft tijdens het bezoek niet kunnen constateren dat ze zich zo positioneert. Het panel adviseert de examencommissie haar rol te versterken door zich proactiever op te stellen en de kwaliteitscontrole niet alleen achteraan in het proces uit te voeren. Ook ten aanzien van de geconstateerde toetsdruk kan de examencommissie meer het voortouw nemen.

Realisatie van de beoogde eindkwalificaties

Zoals hierboven vermeld, is het panel tevreden over de brede mix aan afstudeerwerkstukken. Zowel de vakkennis als de praktische bekwaamheid, maar ook de reflectie op achterliggende waarden kan eraan worden afgemeten. Studenten van de tweejarige deeltijdopleiding doen een kleiner onderzoek en schrijven een kortere bachelorthesis dan de andere studenten. Gezien hun vooropleiding vindt het panel dit acceptabel, mede omdat de thesis aan dezelfde kwaliteitscriteria moet voldoen.

De beoordelingscriteria zijn helder en dienen daardoor zowel voor de studenten als voor de begeleidende en beoordelende docenten als richtlijn. Bij de beoordeling van de (eind)stage is de rayondocent de examinerator die, mede op advies van de mentor, het cijfer vaststelt. Het panel heeft van een steekproef van studenten (zie bijlage 6) de resultaten op de verschillende onderdelen, inclusief beoordeling door de opleiding, bestudeerd en met de opleiding tijdens het locatiebezoek besproken. Het panel waardeert dat alle bestudeerde bachelortheses geschreven zijn op basis van een probleem in de praktijk en dat ze daarvoor een oplossing ontwerpen. De mate waarin een stageschool open staat voor het afstudeeronderzoek van een student kan verschillen, wat effect kan hebben op de kwaliteit van het eindproduct. Het panel vindt het terecht dat de beoordeling uitsluitend gebaseerd is op de productkwaliteit en niet op de proceskwaliteit. Of een student met dergelijke situaties kan omgaan, komt aan de orde bij de vakprofilering. Daar wordt namelijk beoordeeld of de student een rol als veranderaar kan spelen. De opleiding hanteert strikte regels voor correct taal- en citeergebruik, al garandeert dit geen foutloze rapportages. De lessenseries rekenen en Nederlands die de studenten ontwierpen als opdracht voor Comaat, zijn zeer relevant voor de praktijk en zijn vakinhoudelijk van voldoende niveau.

Het panel heeft vastgesteld dat alle bestudeerde werkstukken (bachelorthesis, Comaat en vakprofilering) voldoende tot goed zijn en dat de gegeven cijfers voldoende overeenkomen met het aangetroffen niveau. Ook de beoordelingen op basis van het stage- en demonstratieportfolio waren voor het panel overtuigend. In enkele gevallen leek het oordeel van het panel bij de schriftelijke werkstukken af te wijken en was het voor het panel niet helder hoe de beoordeling tot stand gekomen was. Uit het gesprek met de examencommissie bleek dat het cijfer voor Comaat op basis van het mondelinge gesprek erover nog enigszins (maximaal 5 van de 100 punten) hoger kan worden. De verslaglegging hiervan was voor het panel niet direct inzichtelijk, maar de nadere toelichting over verslaglegging en archivering was voor het panel voldoende overtuigend.

Het panel heeft tijdens het bezoek gesproken met een aantal alumni en met vertegenwoordigers van het werkveld. In beide gesprekken kwam duidelijk naar voren dat de afgestudeerden goed voorbereid zijn op het werken in de praktijk en dat het stevige professionals geworden zijn. De alumni lieten het panel weten dat ze in hun opleiding geleerd hebben om steeds bewust en zelfreflectief te kijken naar de praktijk, daarover in gesprek te gaan met de school en steeds de kerndoelen in het oog te houden. Zoals een van hen omschreef hebben ze geleerd 'geen slaaf van de methode' te zijn. Dit is naar het oordeel van het panel een prima omschrijving van de gewenste professionele identiteit. Het levert leerkrachten op die in staat zijn veranderingen in het onderwijs te entameren.

Overwegingen en conclusie

Het panel stelt vast dat de KPZ een systeem van toetsing heeft met voldoende variatie en een goede beoordelingssystematiek. Het toetshuis lijkt enigszins overbelast, wat door de examencommissie is erkend. De opleiding heeft ervoor gekozen de verantwoordelijkheid voor de toetskwaliteit decentraal te beleggen en gezien de uitstekende kwaliteit van de docenten is dit een terechte keuze. De toetsen blijken ook van goede kwaliteit te zijn.

Wel vindt het panel dat de opleiding de consistentie van het toetshuis moet bewaken om te voorkomen dat er bij een dergelijke decentrale aanpak kwaliteitsverschillen kunnen optreden. Dit vergt een meer proactieve opstelling van de examencommissie. Het panel adviseert de examencommissie haar rol te versterken. Concluderend stelt het panel vast dat het toetsbeleid, de toetsinstrumenten en de beoordeling goed zijn en dat de enigszins terughoudende opstelling van de examencommissie geen reden is om het goede oordeel naar beneden bij te stellen.

Op basis van de steekproef stelt het panel vast dat de afgestudeerden het beoogde eindniveau realiseren. De diversiteit van de eindproducten is interessant en ze geven een goed beeld van het gerealiseerde niveau. Het werkveld is enthousiast over de kwaliteit van de afgestudeerden en op basis van het gesprek met de alumni kan het panel dat volmondig beamen.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

3 Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel voltijd	Oordeel deeltijd
<i>Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties</i>	goed	goed
<i>Standaard 2 Oriëntatie van het programma</i>	voldoende	voldoende
<i>Standaard 3 Inhoud van het programma</i>	goed	goed
<i>Standaard 4 Vormgeving van het programma</i>	goed	voldoende
<i>Standaard 5 Instroom</i>	goed	voldoende
<i>Standaard 6 Studeerbaarheid</i>	goed	goed
<i>Standaard 7 Duur</i>	voldoende	voldoende
<i>Standaard 8 Personeelsbeleid</i>	goed	goed
<i>Standaard 9 Kwaliteit van het personeel</i>	excellent	excellent
<i>Standaard 10 Kwantiteit van het personeel</i>	goed	goed
<i>Standaard 11 Materiële voorzieningen</i>	goed	goed
<i>Standaard 12 Studiebegeleiding</i>	goed	goed
<i>Standaard 13 Evaluatie resultaten</i>	goed	goed
<i>Standaard 14 Verbetermaatregelen</i>	goed	goed
<i>Standaard 15 Betrokkenheid bij kwaliteitszorg</i>	goed	goed
<i>Standaard 16 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties</i>	goed	goed

Overwegingen en conclusie

Het visitatiepanel beoordeelt het grootste deel van de standaarden (waaronder standaarden 1, 3, 6, 9, 13, 14, 15 en 16) als 'goed'. Op grond van de NVAO-beslisregels kent het panel daarom de kwalificatie 'goed' als eindoordeel toe.

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande hbo-bacheloropleiding tot leraar Basisonderwijs van de Katholieke Pabo Zwolle als **goed**.

4 Aanvraag bijzonder kenmerk

De KPZ vraagt een bijzonder kenmerk 'Ontwikkeling van de narratieve professionele identiteit' aan. In een apart document beschrijft de KPZ wat ze hieronder verstaat en onderbouwt ze hoe dit bijzondere kenmerk tot uiting komt in de standaarden 1 (beoogde eindkwalificaties), 3 (inhoud van het programma), 4 (vormgeving van het programma), 9 (kwaliteit van het personeel) en 16 (toetsing en gerealiseerd eindniveau). De KPZ betoogt dat de professionele identiteit betrekking heeft op persoonlijke opvattingen en waarden in relatie tot het beroep en de beroepsuitoefening en dat deze zich ontwikkelen door reflectie en collegiale samenwerking. Op basis van de theoretische kaders vanuit het lectoraat Reflectie en Retorica, heeft een team van docenten uit de levensbeschouwelijke en culturele hoek de ZEE-leerlijn (Zingeving, Ethiek en Esthetiek) ontwikkeld, waarin studenten leren te verwoorden wat hun visie op het beroep is, hoe hun wereldbeeld eruitziet en hoe ze dat in relatie kunnen brengen met hun eigen persoonlijkheid. De ZEE-lijn laat studenten dit alles expliciteren aan de hand van hun individuele verhalen. In de diverse gesprekken tijdens het visitatiebezoek heeft het panel onderzocht of en hoe dit bijzondere kenmerk zichtbaar is bij de genoemde standaarden.

Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties

Het panel stelt vast dat de KPZ de ontwikkeling van de narratieve professionele identiteit als aanvulling op de beoogde eindkwalificaties zorgvuldig heeft onderzocht en uitgewerkt. Het concept is gebaseerd op uitgebreid onderzoek dat zijn weerslag heeft gevonden in het proefschrift van dr. I. Pauw. Het is consistent met het internationale *discours* over *reflexive practitioners*. Aan het concept ligt een bepaalde onderwijsvisie ten grondslag. Het panel adviseert de opleiding dogmatisme te vermijden en de ontwikkeling van de narratieve professionele identiteit als waarde op zichzelf te beschouwen, zonder dit te nadrukkelijk af te zetten tegen andere instrumenten die hetzelfde doel beogen.

Standaard 3 Inhoud van het programma

Aan de hand van de ZEE-lijn en de begeleidingslijn verbreden de studenten hun blik en nemen ze een standpunt in ten aanzien van maatschappelijke, culturele, politieke en/of economische thema's die van invloed zijn op het onderwijs op de stageschool. Ze leren wat op school gebeurt te plaatsen in de maatschappelijke, culturele, politieke of economische context en kunnen daarbij ook hun eigen rol bediscussiëren. Ze kunnen hun mening onderbouwen met hoogwaardige literatuur.

Daarnaast kent het programma de leerlijn Reflectie en onderzoek. Deze eidt de studenten op tot objectieve onderzoekers. Het panel vindt dit een belangrijk leerdoel, maar vraagt zich af hoe tegelijk rechtgedaan kan worden aan de rol van onderzoek en de onderzoeker bij verandering. In de praktijk vereist een cyclus van verandering immers vaak een meer interactieve aanpak waarbij de persoon van de onderzoekende leerkracht ook een rol speelt.

Standaard 4 Vorm van het programma

De KPZ heeft als vormgeving voor de ontwikkeling van de narratieve professionele identiteit gekozen voor de systematische reflectie op ervaringen in de drie leerlijnen ZEE, Reflectie & onderzoek en Begeleiding. Dat betekent dat (zelf)reflectie altijd een onderdeel is van elke vorm van begeleiding, zowel binnenschools als op de stage. Het panel heeft aan de hand van de gesprekken met studenten, alumni en docenten kunnen vaststellen dat het onmogelijk is bij de KPZ af te studeren zonder over jezelf na te denken, jezelf bloot te geven en je waarden te expliciteren. Dit proces is functioneel gemaakt voor de ontwikkeling van een eigen visie op het leraarschap.

Standaard 9 Kwaliteit van het personeel

De docenten worden systematisch geschoold in het begeleiden van studenten bij de ontwikkeling van hun narratieve professionele identiteit. Aan de hand van het leerboek 'Ev'n Prakkezer'n. Handleiding voor narratieve reflectie' (Pauw & Van Lint, 2014) hebben docenten en stagebegeleiders geleerd in te spelen op de verschillende lagen van de professionele identiteit: gedrag, getoonde competenties, persoonskenmerken, biografische geschiedenis, mentale beelden en drijfveren en de samenhang tussen al deze lagen. Docenten hebben geleerd een veilig sociaal en doel/taakgericht klimaat in de leergroepen te scheppen. Tijdens het bezoek werd duidelijk dat de aanpak van de narratieve reflectie breed gedragen wordt in het hele team en dat iedereen hier zeer betrokken bij is. De aanpak heeft ook de docenten zelf verrijkt, waardoor ze daadwerkelijk als rolmodellen kunnen fungeren. De studenten herkennen deze kwaliteit in hun docenten en zijn er zeer over te spreken.

Standaard 16 Toetsing en gerealiseerd eindniveau

Twee van de vier afstudeerproducten zijn duidelijk gerelateerd aan het bijzondere kenmerk. Hiermee heeft de KPZ een goede manier gevonden om naast het abstracte niveau van de bachelorthesis en Comaat ook de ik-boodschap te kunnen beoordelen. In een narratief essay verantwoorden de studenten hun gedrag en hun ervaringen te plaatsen in de bredere context (zie standaard 3) en dat te onderbouwen met literatuur. In een brief aan hun rayondocent laten de studenten zien dat ze hun professionele identiteit kunnen verwoorden. In de brief geven ze aan in hoeverre ze op weg zijn een bekwame leerkracht te worden, dat wil zeggen waar ze staan met hun opvattingen, kennis, vaardigheden en professionele gedragingen die kenmerkend zijn voor de beroepsgroep van leerkrachten primair onderwijs.

De alumni en het werkveld zijn zeer tevreden over de wijze waarop studenten van de KPZ worden voorbereid op de beroepspraktijk. Ze refereren daarbij zowel impliciet als expliciet aan de ontwikkeling van de narratieve professionele identiteit.

Conclusie

Het panel stelt vast dat de KPZ voldoet aan de NVAO-criteria:

Criterium 1: Het bijzondere kenmerk is zowel qua concept als in uitwerking onderscheidend voor de KPZ in relatie tot andere opleidingen.

Criterium 2: De KPZ is er in geslaagd het bijzondere kenmerk systematisch te operationaliseren in meerdere standaarden (1, 3, 4, 9 en 16). De KPZ heeft reflectie een integraal onderdeel weten te maken van de professionele identiteit van haar afgestudeerden. Reflectie is daardoor meer geworden dan een vaardigheid en is doorgetrokken naar het niveau van houding en overtuiging.

Het panel adviseert daarom **positief** over de toekenning van het bijzondere kenmerk 'ontwikkeling van de narratieve professionele identiteit'.

5 Aanbevelingen

Het panel stelt vast dat de opleiding op alle punten aan de basiskwaliteit voldoet. Voor een verdere versterking van het programma doet het panel de volgende aanbevelingen.

1. Het panel adviseert de opleiding er sterker op toe te zien dat de studenten op zoek gaan naar de meest recente literatuur voor hun bachelorthesis (standaard 2).
2. Voor de toelating tot de verkorte deeltijdopleiding zou een formeel assessment naar het oordeel van het panel toegevoegd moeten worden (standaard 5).
3. Het panel adviseert de KPZ om eigen terminologie en afkortingen te vermijden en aan te sluiten bij de landelijke termen instituutopleider en schoolopleider (standaard 9).
4. De literatuur in de bibliotheek is *up to date*, maar het verdient aanbeveling de collectie uit te breiden met meer onderzoeksgerichte literatuur (standaard 11).
5. Het panel adviseert een meer proactieve opstelling van de examencommissie, om te voorkomen dat er kwaliteitsverschillen ontstaan als gevolg van de gekozen decentrale aanpak van toetsconstructie (standaard 16).

6 Bijlagen

Bijlage 1: Eindkwalificaties van de opleiding

Interpersoonlijk competent

De student geeft op een goede manier leiding, schept een vriendelijke en coöperatieve sfeer, brengt een open communicatie tot stand en kan dit beargumenteren.

In de rol van (aankomend) leraar:

- zelf verantwoordelijk
- een aantal aaneengesloten dagdelen
- stimulerend, leidend en begeleidend
- werkt op basis van een passende vorm van sturing
- leeractiviteiten zijn gericht op de groep als heterogene groep

Kern 1.1	Werken aan groepsvorming en begeleiden van groepsprocessen
In opleidingsfase: profilerend	Ten aanzien van het handelen gaat het erom dat de student op basis van praktische kennis:
De student creëert samen met de leerlingen een sfeer waarin de leerlingen rekening houden met elkaar. Hij brengt een goede samenwerking tot stand met de leerlingen en tussen de leerlingen onderling.	▪ het functioneren van de groep, subgroepen en individuele leerlingen met betrekking tot samenwerken in kaart brengt ▪ een plan opstelt, uitvoert en evalueert, gericht op het, in overleg met de leerlingen, mogelijk maken en/of verbeteren van de samenwerking
Kern 1.2	Communiceren in de groep
De student brengt, in overleg met de leerlingen, een open communicatie tot stand met hemzelf en de leerlingen en tussen de leerlingen onderling. Hij is in staat deze communicatie te verbeteren.	▪ zijn communicatief gedrag kan beoordelen en afstemmen op actuele situaties in de groep ▪ een plan opstelt, uitvoert en evalueert, gericht op het, in overleg met de leerlingen, mogelijk maken en/of verbeteren van de communicatie tussen leerlingen onderling en tussen leerlingen en leraar

Pedagogisch competent

De student creëert een veilige leeromgeving in zijn groep en zijn lessen en kan dit beargumenteren.

In de rol van (aankomend) leraar:

- zelf verantwoordelijk
- een aantal aaneengesloten dagdelen
- stimulerend, leidend en begeleidend
- werkt op basis van een passende vorm van sturing
- leeractiviteiten zijn gericht op de groep als heterogene groep

Kern 2.1	Pedagogisch handelen
In opleidingsfase: profilerend	Ten aanzien van het handelen gaat het erom dat de student op basis van praktische kennis:
De student realiseert een veilige leef- en leeromgeving, tegemoetkomend aan de basisbehoeften van de leerlingen. Hij biedt sociaal-emotionele en morele ondersteuning en zet geëigende opvoedingsmiddelen en vaardigheden in passend bij de leerlingen. De student is sensitief en responsief.	▪ in zijn onderwijs structureel tegemoet komt aan de basisbehoeften van leerlingen ▪ een plan opstelt, uitvoert en evalueert, gericht op sociaal-emotionele en morele ondersteuning, en opvoedingsmiddelen en vaardigheden inzet, passend bij de leerlingen die het betreft ▪ gedragingen van alle leerlingen en hun leerprocessen op planmatige wijze in kaart brengt; begeleidt en positief beïnvloedt - leerlingen begeleidt bij het stellen en beantwoorden van hun eigen leervragen - leerlingen uitdaagt en helpt om hun verantwoordelijkheid te nemen voor zichzelf en elkaar - leerlingen ondersteunt en bewust maakt van de betekenis van hun eigen handelen in sociaal-emotionele en morele situaties
Kern 2.2	Pedagogisch volgen
De student kan gedrag duiden vanuit kennis van de basisbehoeften en de ontwikkelingsprocessen van leerlingen en op basis daarvan werkt hij handelingsgericht. De student doorloopt de cyclus van planmatig handelen in de praktijk en biedt zodoende gepaste sociaal-emotionele en morele ondersteuning.	▪ in het directe contact met leerlingen systematisch op ontwikkelingsgerichte en handelingsgerichte wijze gedrag signaleert en duidt ▪ het gedrag van leerlingen signaleert, analyseert, diagnosticeert en remedieert in termen van basisbehoeften, ontwikkelingsprocessen en (sociaal-) culturele achtergronden ▪ verschillen in ontwikkelingsniveau tussen leerlingen signaleert, observeert, analyseert en dit systematisch vastlegt ▪ op basis van planmatig handelen plannen opstelt, uitvoert en evalueert voor de groep, subgroepen en/of individuele leerlingen op sociaal-emotioneel en (meta-) cognitief gebied waarin hij gepaste sociaal-emotionele en morele ondersteuning biedt: affectief, informatief, en gedragsregulerend

Vakinhoudelijk en didactisch competent

De student ontwerpt een krachtige leeromgeving in zijn groep en zijn lessen en kan dit beargumenteren.

In de rol van (aankomend) leraar:

- zelf verantwoordelijk
- een aantal aaneengesloten dagdelen
- stimulerend, leidend en begeleidend
- werkt op basis van een passende vorm van sturing
- leeractiviteiten zijn gericht op de groep als heterogene groep

Kern 3.1	Adaptief werken met leerlijnen
In opleidingsfase: profielerend	Ten aanzien van het handelen gaat het erom dat de student op basis van praktische kennis:
De student voert leeractiviteiten voor de leerlingen uit al dan niet met behulp van methodisch materiaal, rekening houdend met de leerlijnen afgeleid uit de kerndoelen. Hij kan daarbij leerroutes ontwikkelen voor individuele leerlingen. Hij kan onderwijs betekenis geven vanuit de context.	Met inachtneming van het eigene van het schoolvak: ▪ leerarrangementen gericht op concrete lesdoelen, vakdoelen en de behoeften van individuele leerlingen ontwerpt, voorbereidt, uitvoert en evalueert - bij het uitvoeren van lessen/leeractiviteiten rekening houdt met de beginsituatie van leerlingen - een periode- en jaarplanning maakt en deze op adaptieve wijze inzet binnen de groep - de evaluatie gebruikt om de planning, leerroutes en leeractiviteiten voor leerlingen aan te passen ▪ de ontwikkeling van kinderen begeleidt vanuit de kennis van de diverse leerlijnen. De student kan hierbij individuele leerresultaten van de leerlingen beargumenteerd plaatsen op de leer- en ontwikkelingslijnen ▪ een plan opstelt, uitvoert en evalueert – voor een beperkt aantal vakken en voor een bepaalde periode- dat gericht is op verschillen in tempo, niveau en interesse van de groep

Kern 3.2	Creëren van een leeromgeving die tot leren uitlokt
De student ontwerpt didactische werkvormen met zelf ontwikkeld aanvullend materiaal voor zijn lessen/leeractiviteiten, afgestemd op de vakdoelen en op de behoeften van individuele leerlingen. Hij geeft onderwijs betekenis voor de leerlingen door de sociaal-culturele en levensbeschouwelijke context te benutten. Hij kan dit voor verschillende vakken in samenhang en waar mogelijk geïntegreerd uitvoeren.	Met inachtneming van het eigene van schoolvakken een gevarieerde en uitdagende leeromgeving creëert en daarbij: ▪ Voor het bereiken van lesdoelen en het bevorderen van de betrokkenheid van leerlingen, verschillende didactische werkvormen en (zelfontworpen) middelen inzet, waaronder ICT, die coöperatief en constructivistisch leren uitlokken ▪ De leerstof betekenis geeft door aan te sluiten bij en rekening te houden met de beleavingswereld, de leefomgeving, de (sociaal-) culturele en levensbeschouwelijke context van de leerlingen en met de actualiteit ▪ voor zijn leeractiviteiten het taalgebruik afstemt op de groep en bij instructies rekening houdt met taalzwakke leerlingen ▪ betekenisvolle activiteiten ontwerpt door vanuit verschillende vakken en leergebieden leerinhouden te kiezen en deze geïntegreerd te laten verwerken
Kern 3.3	Leerlingen leren leren
De student laat de leerlingen zelfstandig leren en kan incidenteel zelfverantwoordelijk leren van leerlingen stimuleren. Hij kan de begeleiding afstemmen op leerprocessen van de leerlingen. Hij kan leerlingen bewustmaken van hun leer- en oplossingsstrategie en kan hen van daaruit helpen om adequater te handelen.	Met inachtneming van het eigene van schoolvakken: ▪ op een planmatige en positieve wijze de taakgerichtheid van leerlingen stimuleert en hen op een adequate wijze motiveert ▪ in zijn onderwijs samenwerken en zelfstandig leren structureel mogelijk maakt en helder is met betrekking tot afspraken, de inhoud van de taak en de te verwachten ondersteuning ▪ uitgaat van verschillende leerstijlen van kinderen en deze integreert in de leeractiviteiten ▪ met leerlingen reflecteert op leer- en oplossingsstrategieën en hen bewust maakt van keuzes binnen het eigen leerproces

Organisatorisch competent

Zorgdragen voor een overzichtelijke, ordelijke, taakgerichte sfeer in de klas en de lessen en dit beargumenteren.

In de rol van (aankomend) leraar:

- zelf verantwoordelijk
- een aantal aaneengesloten dagdelen
- stimulerend, leidend en begeleidend
- werkt op basis van een passende vorm van sturing
- leeractiviteiten zijn gericht op de groep als heterogene groep

Kern 4.1	Zorgdragen voor alle aspecten van klassenmanagement in de eigen groep
In opleidingsfase: profilerend	Ten aanzien van het handelen gaat het erom dat de student op basis van praktische kennis:
De student zorgt voor een overzichtelijke, ordelijke, taakgerichte sfeer in zijn klas en zijn lessen.	▪ overzichtelijkheid creëert door: - in overleg met leerlingen afspraken en regels te maken - regels op een consequente en positieve wijze te hanteren - een adequate tijdsplanning op te stellen en te volgen ▪ ordelijkheid creëert door: - afspraken te maken met leerlingen over het gebruik van leermiddelen en materialen - gebruik te maken van vaste structuren en uitdaging in organisatie van onderwijsactiviteiten ▪ taakgerichtheid creëert door: - procedures en organisatievormen te kiezen die door leerlingen worden gedragen een positief effect hebben op de leeractiviteiten van de leerlingen - rekening te houden met specifieke organisatorische behoeften van subgroepen en individuele leerlingen en deze vastlegt in plannen en deze uitvoert
Kern 4.2	Zorgdragen voor organisatorische aspecten op schoolniveau
De student draagt mede zorg voor een overzichtelijke, ordelijke en taakgerichte sfeer op schoolniveau.	▪ regels en afspraken bespreekt en hanteert tijdens organisatie van activiteiten op bouw- en schoolniveau ▪ samen met collega's zorgdraagt voor de uitvoering van het schoolactiviteitenplan/schoolgids ▪ aangeeft hoe de inrichting en aankleding van een lokaal en een school kunnen bijdragen aan een overzichtelijke, taakgerichte en uitdagende sfeer en hoe hij dit toepast in de praktijk ▪ verantwoordelijkheid neemt voor activiteiten die buiten de les plaatsvinden

Competent in samenwerken met collega's

De student levert zijn bijdrage aan een goed pedagogisch en vakinhoudelijk/didactisch klimaat op zijn school, aan goede onderlinge samenwerking en aan een goede schoolorganisatie en kan dit beargumenteren.

In de rol van (aankomend) leraar:

- zelf verantwoordelijk
- een aantal aaneengesloten dagdelen
- als lid van het schoolteam
- binnen de visie van de school

Kern 5.1	Open communiceren met collega's in de school
In opleidingsfase: profilerend	Ten aanzien van het handelen gaat het erom dat de student op basis van praktische kennis:
De student levert zijn bijdrage aan een goed pedagogisch en didactisch klimaat op zijn school, aan een goede onderlinge samenwerking en aan een goede schoolorganisatie. Hij maakt samen met collega's gebruik van collegiale consultatie. Hij draagt waar nodig verantwoording voor de werkafspraken met onderwijsassistenten en onderwijs ondersteunend personeel.	▪ overleg plant, uitvoert en evalueert, gericht op het realiseren van een goed pedagogisch en didactisch klimaat ▪ overleg plant, uitvoert en evalueert, gericht op een goede onderlinge samenwerking en schoolorganisatie; ▪ gebruik maakt van collegiale consultatie ▪ verantwoording draagt voor werkafspraken met collega's
Kern 5.2	Leveren van een constructieve bijdrage aan de schoolontwikkeling
De student levert een constructieve bijdrage aan vergaderingen en andere vormen van schooloverleg en werkzaamheden die gericht zijn op de ontwikkeling en de verbetering van de school. Hij neemt verantwoordelijkheid voor "buiten de les activiteiten".	▪ in kaart brengt op welke wijze de school werkt aan schoolontwikkeling en wat hiervan de stand van zaken is ▪ op constructieve, productieve wijze een bijdrage levert aan overlegsituaties, gericht op de ontwikkeling van de school

Competent in samenwerken met de omgeving

De student levert in het belang van de leerlingen zijn bijdrage aan een goede samenwerking met mensen en instellingen in de omgeving van de school en kan zijn bijdrage beargumenteren.

In de rol van (aankomend) leraar:

- zelf verantwoordelijk
- een aantal aaneengesloten dagdelen
- als lid van het schoolteam
- binnen de visie van de school

Kern 6.1	Professionele contacten onderhouden met ouders/verzorgers
In opleidingsfase: profielerend	Ten aanzien van het handelen gaat het erom dat de student op basis van praktische kennis:
De student heeft voldoende kennis en vaardigheid om goed samen te werken met ouders/verzorgers om hun gezamenlijke verantwoordelijkheid vorm te geven in het opleiden van en de zorg voor de leerling. De student onderschrijft zijn verantwoordelijkheid hierin.	▪ op een constructieve manier deelneemt aan verschillende vormen van overleg met en over ouders / verzorgers. De student handelt professioneel in informatie-uitwisseling met ouders/verzorgers met betrekking tot een leerling en past in gezamenlijk overleg zo nodig zijn werk met die leerling aan ▪ zijn eigen opvattingen en werkwijzen op het gebied van samenwerken met ouders/verzorgers kan formuleren ▪ actief deelneemt aan contacten die de school met ouders onderhoudt; hij integreert in zijn handelen zijn eigen opvattingen en werkwijzen op het gebied van samenwerken met ouders/verzorgers, mits deze binnen de kaders van de school passen
Kern 6.2	Professionele contacten onderhouden met zorginstellingen
De student heeft voldoende kennis en vaardigheid om goed samen te werken met mensen van zorginstellingen die betrokken zijn bij de school om hun gezamenlijke verantwoordelijkheid vorm te geven in het opleiden van en de zorg voor de leerling. De student onderschrijft zijn verantwoordelijkheid hierin.	▪ kan uitleggen, verantwoorden en afstemmen met de omgeving over samenwerking en op een constructieve manier deelneemt aan verschillende vormen van overleg met zorginstellingen ▪ professioneel handelt in de informatie-uitwisseling met zorginstellingen ▪ in gezamenlijk overleg zo nodig zijn werk met de leerling(en) aanpast
Kern 6.3	Participeren binnen de sociaal-culturele en levensbeschouwelijke context van de school
De student heeft voldoende kennis en vaardigheid om goed samen te werken met mensen van instellingen in de sociaal culturele en levensbeschouwelijke context van de school. De student onderschrijft zijn verantwoordelijkheid hierin.	▪ professioneel handelt in de informatie-uitwisseling met culturele instellingen en maakt gebruik van informatie die hij van hen krijgt in zijn handelen ▪ inzicht heeft in de sociaal – culturele en levensbeschouwelijke context van de school en integreert dit in zijn handelen ▪ actief deelneemt aan samenwerkingsactiviteiten

Bijlage 2: Overzicht opleidingsprogramma

Voltijd Deeltijd A	Funderende fase				Profilerende fase				credits
	Funderende fase 1		Funderende fase 2		Profilerende fase 1		Profilerende fase 2		
Begeleiding		1		1		1		1	4
Generieke kennisbasis		5		5		11		2	23
Kennisbasis	Nederlandse taal	4	Nederlandse taal	5	Nederlandse taal	3	Nederlandse taal en	4	83
	Rekenen & wiskunde	4	Rekenen & wiskunde	5	Rekenen & wiskunde	3	Rekenen & wiskunde		
	Oriëntatie op jezelf en de wereld	8	Oriëntatie op jezelf en de wereld	8					
	Kunstzinnige oriëntatie	8	Kunstzinnige oriëntatie	7	Profiel: Arts/Civics/Concepts/Science	6	Profiel: Arts/Civics/Concepts/Science	8	
	Engels/beweging/handschrift/ICT	5	Engels/beweging/handschrift/ICT	5					
Reflectie & onderzoek		3		2		8		12	25
Praktijk		14		14		20		30	78
Talentontwikkeling		4		4		4			12
Zingeving, ethiek, esthetiek		4		4		4		3	15
		60		60		60		60	240

Deeltijd B	Funderende fase		Profilerende fase		credits
Reflectie & onderzoek		1		13	14
Begeleiding		2		2	4
Praktijk		16		20	36
Kennisbasis	Nederlandse taal	4	Nederlandse taal en Rekenen & wiskunde	5	50
	Rekenen & wiskunde	4	Rekenen & wiskunde	5	
	Oriëntatie op jezelf en de wereld	6	Oriëntatie op jezelf en de wereld	4	
	Kunstzinnige oriëntatie	6	Kunstzinnige oriëntatie	4	
	Engels/beweging/handschrift/ICT	4			
	Thematiseren	8			
Generieke kennisbasis		7		6	13
Zingeving, ethiek, esthetiek		2		1	3
		60		60	120

Bijlage 3: Deskundigheden leden visitatiepanel en secretaris

De heer prof. dr. M.J. M. Vermeulen, voorzitter

De heer Vermeulen is ingezet als panellid vanwege zijn zeer brede en ook internationale deskundigheid op het gebied van onderwijs in al zijn aspecten. De heer Vermeulen is adviseur/toezichthouder. Hij is hoogleraar strategie-analyse voor non profit organisaties bij TIAS School for Business and Society. Binnen deze school is hij al vijftien jaar nauw betrokken bij de opleiding van managers en bestuurders in het onderwijs. Tot 2012 was hij directeur van IVA Beleidsonderzoek en Advies, een aan Tilburg University gelieerd onderzoeksinstituut dat zich specialiseert in toegepast onderzoek naar complexe beleidsproblemen en daarmee samenhangende adviesvraagstukken onder meer op het gebied van arbeid, onderwijs, veiligheid, zorg&welzijn, cultuur en sociale zekerheid. Hij is zowel aan Tilburg University als aan de Open Universiteit Nederland hoogleraar Onderwijssociologie met daarbinnen een specialisme in het toegepast onderzoek op het gebied van de relatie tussen onderwijs, arbeidsmarkt en economie. Een belangrijk toepassingsgebied is de arbeidsmarkt van de onderwijssector zelf. Daarnaast verricht hij toekomstverkenningen en werkt hij regelmatig als adviseur voor grote onderwijsinstellingen (marktverkenning, strategische positionering, managementontwikkeling) en voor het ministerie van OCenW (sturing van de onderwijssector, arbeidsmarkt sociale zekerheid in onderwijs, organisatieontwikkeling). Op dit gebied werkte hij ook regelmatig in Centraal en Oost-Europa en recent in Zuid-Afrika. Hij was tot begin 2014 lid van de raad van Toezicht van Signum (basisonderwijs Den Bosch e.o.) en voorzitter van de Raad van Toezicht van het Wellantcollege (groen vmbo/mbo). De heer Vermeulen heeft vanuit eerdere visitaties kennis van de accreditatiesystematiek.

Opleiding:

1996	Promotie aan de Universiteit van Amsterdam, dissertatie "Human Capital in the Hinterland"
1987	Sociologie, specialisatie Onderwijssociologie, Katholieke Universiteit Brabant
1982	Nieuwe Leraren Opleiding Maatschappijleer/geschiedenis, Möllerinstituut Tilburg
1978	Atheneum-A

Werkervaring:

2012 – heden	Adviseur/toezichthouder vanuit Management BV V-square BV
2007 – heden	Hoogleraar onderwijssociologie Universiteit van Tilburg
2007 – 2012	leerstoel Beroepsvormingsprocessen in de onderwijssector
2006 – 2012	Directeur IVA Tilburg
2002 – heden	Hoogleraar onderwijssociologie, leerstoel scholing en arbeidsmarkt bij de Open Universiteit
2002 – 2006	Hoogleraar-directeur van het Ruud de Moor Centrum voor professionalisering van onderwijsgevenden van de Open Universiteit Nederland
1999 – heden	Hoogleraar strategie analyse non profit & Academic director a.i. public governance lab bij Tias Nimbas Business School (Universiteit van Tilburg)
1998 – heden	Academic Director masterprogramma Management in Education bij de TiasNimbas Businessschool aan de (Universiteit van Tilburg) (nevenfunctie)
1992 – 2002	Senior onderzoeker/hoofd afdeling onderwijsonderzoek bij het IVA-Tilburg
1987 – 1992	Onderzoeker/projectleider bij TNO beleidsstudies en bij de Erasmusuniversiteit
1982 – 1987	Docent maatschappijleer en sociologie in het middelbaar en hoger beroepsonderwijs

Bestuursfuncties:

- 2007 – heden Lid Raad van Toezicht stichting Signum (Basisonderwijs 's-Hertogenbosch)
- 2008 – heden Vereniging voor onderwijsresearch/bestuurslid van de sectie OOMO (onderwijssociologie)
- 2009 – heden Voorzitter RvT Wellant College (AOC)
- 2012 – heden Commissaris Zayaz (Woningbouwcorporatie)
- 2013 – heden Voorzitter stuurgroep onderwijsonderzoek NRO
- 2013 – heden Lid raad van Toezicht Landelijk kenniscentrum Cultuureducatie en Amateurkunst
- 2014 – heden Lid Zuidelijke Rekenkamer

Adviescommissies

- 2013 – 2014 Adviescommissie Toekomst Lerarenopleiding Noord Nederland (voorzitter)
- 2012 – 2013 Adviescommissie macrodoelmatigheid voormalig Amarantis werkgebied (voorzitter)
- 2012 – heden Board of Examinations TiasNimbas Business School (vice chair)
- 2011 – heden Evaluatiecommissie Top Institute Educational Research TIER (voorzitter)
- 2010 – heden Raad van Advies Interuniversitair centrum voor onderwijsonderzoek ICO
- 2009 – 2011 Platform Betatechniek, auditcommissie techniek Pabo (voorzitter)
- 2007 – 2011 Geassocieerd lid Onderwijsraad
- 2006 – heden Adviescommissie leerlingen- en studentenraming OCenW (voorzitter)
- 2006 – 2011 Programmaraad Sectorbestuur Onderwijsarbeidsmarkt
- 2006 – 2011 Expertpanel OECD/CERI *Schooling for Tomorrow*
- 2006 – 2010 Adviescommissie Rotterdams Onderwijsbeleid
- 2006 – 2008 Adviescommissie terugdringing bureaucratie onderwijs
- 2004 – 2005 Voorzitter commissie proefaccreditatie Interactum Pabo's
- 2003 – 2005 Lid van de raad van advies ITS Nijmegen
- 2002 – 2003 Visitatiecommissie lerarenopleiding basisonderwijs
- 2002 – 2005 Lid commissie van advies onderwijsstatistiek (CCS/CBS)
- 1991 – 2002 Adviescommissie leerlingen- en studentenraming OCenW (lid)

Relevante publicaties t.b.v. aanvraag Bijzonder Kenmerk Professionele Identiteit:

- Vermeulen, M. (2012) 'Vakmanschap en verantwoordelijkheid' in: G. Minderman, R. Goodijk en S. van den Berg (red.) *Waar is de raad van toezicht? Deel II: Een bundel van visies en ideeën*. Den Haag: Boom Lemma
- Vermeulen, M. (2012). Essay *Lerarenbeleid 2.0*. Tilburg: IVA
- Vermeulen, M. (2012). 'Mores leren: leraren en opvoedingsverantwoordelijkheid. De consequenties voor het beroep van leraar'. In: Moors H. & E. Bervoets (red. 2013) *Frontlijnwerkers in de veiligheidszorg Gevalsstudies, patronen, analyse*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers
- Vermeulen, M. (2010). 'Onverantwoord onderwijs' in: Vedder, J., A. Laeven en P. Delea (red.) *Competenties in de vingers krijgen*. Zwolle/Heerlen/Den Haag (Asbeco, Open Universiteit en SBO)
- Vermeulen, M. (2008) 'Het ongelijk van Dijsselbloem', in: *Tijdschrift voor Hoger onderwijs & Management, TH&MA*, 2008-3, pp.20-23
- Vermeulen M. (2007), 'Boekbespreking: Wes Holleman (2006). *Onderwijsethiek. Een literatuurstudie over professioneel handelen van docenten in het hoger onderwijs*. Utrecht (Universiteit van Utrecht/IVLOS)'. in: *Tijdschrift voor hoger onderwijs en management TH&MA*, nr. 1 2008 p. 63-64
- Vermeulen, M. (2005). 'Met geheven hoofd en de blik vooruit gericht' in: Moerkamp, T., J. Vedder en J. Vos (red.), *Leraren Leren. Een discussie over opleiden en professionaliseren van leraren*. Den Haag (SBO)

Vermeulen, M. (2005) 'Studies naar positie van leraren in het Amerikaanse onderwijs. Boekbespreking Ingersoll en Moore-Johnson'. In: *Velon tijdschrift* jrg.26 nr. 2, april 2005 pp50-51.

M.Vermeulen (2000) De arbeidsmarkt van leraren, in Kleijer en ` (red.) *Onderwijzen als roeping. Het beroep van leraar ter discussie*. Leuven/Apeldoorn (Garant/OOMO)

De heer J.F.J.M. Leistra

De heer Leistra is ingezet vanwege zijn deskundigheid op het gebied van primair onderwijs. Hij werkt als zelfstandig ondernemer "Hans Leistra Training en Ontwikkeling (HLTO)", en is aangesloten bij het maatschap "Natuurlijk Leren", dat vooral gericht is op het werken in het basisonderwijs. Daarnaast is hij werkzaam als (extern) projectleider Service Science Factory bij Maastricht University, waarbij hij leiding geeft aan een multidisciplinair team van universiteitsmedewerkers, ondernemers en studenten en inhoudsdeskundigen bij het proces van Service Design. Voor deze visitatie heeft de heer Leistra onze handleiding voor panelleden ontvangen en is hij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

2013	Gecertificeerd assessor voor leerkrachten in het basisonderwijs en docenten in het voortgezet onderwijs (Competentie Thermometer)
2009 – 2011	Certificaat 2 jarige opleiding "Coach en counselor" aan de Interactie Academie te Antwerpen.
2009 – 2010	Presentator en workshop houder Ritenour Schooldistrict (St Louis VS) rond de thema's systeemdenken met kinderen en duurzaam leiderschap
2009	Masterclass Theorie U o.l.v. Otto Scharmer Boston (VS)
2005 – 2011	Deelnemer aan de Pegasus Conference in o.a. San Francisco, Boston en Seattle.
2005	Certificaat Leiderschapstraining Cape Cod Institute (VS) o.l.v. Margaret Wheatley.
2004	Deelnemer "Creative Learning Exchange" Conference Washington (VS)
2003 en 2004	Certificaat 2 jarige Systeem-Theoretische opleiding "Groepen in organisaties" gevolgd aan de Interactie Academie te Antwerpen
2001 – 2002	Certificaat level 1 en 2 Systems Thinking. Training gevolgd bij "The Waters Foundation" in Portland Oregon (VS) onder leiding van Mary Scheetz
1991 – 1992	Certificaat 2 jarige management opleiding SON Eindhoven
1989	Cum Laude afgestudeerd aan de Pabo te Heerlen

Werkervaring:

2013 – heden	(extern) projectleider Service Science Factory Maastricht University
2009 – heden	zelfstandig ondernemer "HLTO-IRISZ"
2007 – 2009	zelfstandig ondernemer "Hans Leistra Training en Ontwikkeling (HLTO)"
2005 – 2007	onderwijsadviseur Consent Schoolbegeleidingsdienst – Heerlen
1997 – 2005	directeur basisschool "De Voeëgelsjtang" – Hoensbroek
1992 – 1997	adjunct-directeur basisschool "De Voeëgelsjtang" – Hoensbroek
1989 – 1992	groepsleerkracht basisschool "De Voeëgelsjtang" – Hoensbroek

Mevrouw E.M. Suasso de Lima de Prado

Mevrouw Suasso de Lima de Prado is ingezet vanwege haar deskundigheid op het gebied van pabo en leren en innoveren en vanwege haar inzicht in de internationale ontwikkelingen in dit werkveld.

Mevrouw Suasso de Lima de Prado is docent pedagogiek/onderwijskunde en tutor master Leren en Innoveren aan Saxion Hogeschool en programmaleider en beleidsadviseur Opleiden in de School aan Academische Opleidingsschool Twente.

Daarnaast is zij trajectcoördinator bij Vereniging Lerarenopleiders Nederland (Velon), waar zij tevens zelf geregistreerd lerarenopleider is. Mevrouw Suasso de Lima de Prado heeft bijgedragen aan diverse congressen in zowel binnen- als buitenland en meegewerkt aan diverse projecten in Suriname. Mevrouw Suasso de Lima de Prado heeft ervaring met visitaties. Voor deze visitatie heeft mevrouw Suasso de Lima de Prado onze handleiding voor panelleden ontvangen en is zij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

- 1991 – 1993 Omscholingscursus Montessori basisonderwijs - Hogeschool Edith Stein Hengelo
- 1985 – 1992 MO-A en MO-B pedagogiek
 - 1992 H.K.P. (Hogere Kaderopleiding Pedagogiek), Beroepenvariant orthopedagogiek met als afstudeerrichting management en beleid, eerstegraads bevoegdheid - Noordelijke Hogeschool te Zwolle
 - 1988 H.S.A.O. (Hoger Sociaal Agogisch Onderwijs), tweedegraads bevoegdheid - Noordelijke Hogeschool te Zwolle
 - 1988 H.P.O. (Hoger Pedagogisch Onderwijs), tweedegraads bevoegdheid - Noordelijke Hogeschool te Zwolle
- 1988 – 1989 Muziek basisonderwijs - Dr. Gehrels-instituut
- 1984 – 1985 Applicatiecursus basisonderwijs - Pabo te Deventer
- 1976 – 1980 Akte-A en akte-B - Kleuterleidsters Opleidingsschool te Apeldoorn

Werkervaring:

- 2011 – 2014 Tutor Master Leren en Innoveren - Saxion Hogeschool
- 2006 – heden Programmaleider en beleidsadviseur Opleiden in de School - Academische Opleidingsschool Twente – Saxion Lerarenopleiding Hengelo
- 1994 – heden (Hoofd) docent pedagogiek/onderwijskunde - Saxion Hogeschool
Beroepsregistratie lerarenopleider - Vereniging Lerarenopleiders Nederland (Velon)
- 1995 – 2009 (Hoofd) docent - Hogeschool Edith Stein
- 1994 – 2009 Begeleiden van studenten in de praktijk (opleidingsscholen) en op de hogeschool, Pabo en tweedegraads lerarenopleiding - Hogeschool Edith Stein
- 1994 – 2003 Docent - Montessori-opleiding
- 1979 – 1997 Leerkracht basisonderwijs en vakleerkracht muziek in alle jaargroepen

Overig:

- 2013 – 2018 Geregistreerd lerarenopleider – Velon/SRLo
- 2013 – heden Trajectcoördinator Velon beroepsstandaard en registratie lerarenopleiders
- 2012 Lid Werkgroep Kennisbasis Pabo
- 2009 – 2011 Project Krachtig Meesterschap
- 2009 – 2011 Twinnig-project Suriname – Nederland
- 2008 Inservice training hoofdkleuterleidsters Suriname in samenwerking met SLO (Stichting Leerplanontwikkeling Enschede) op basis van curriculumanalyse Suriname
- 2008 – 2012 Lid kenniskring Rich Media & Teacher Learning
- 2002 – heden Voorzitter werkgroep Opleiden in de School – Twentse Partnerschappen
- 2002 – 2006 Lid taakgroep toetsing

2003 – 2009	Projectleider - Pilot vraaggestuurd curriculum
2003 – 2007	Vakgroepvoorzitter Pedagogiek / Onderwijskunde
2003 – 2005	Secretaris medezeggenschapsraad - Edith Stein/OCT
1997 – 2002	Voorzitter Werkgroep Montessori-Opleiders

Publicaties (meer op aanvraag):

- Institute of Education, University of London (2012), Snoek, M., Spil, S., Berg, E. van den, Suasso de Lima de Prado, E.M.; In search of teacher excellence: honours programmes and the recognition of teacher excellence in the Netherlands, Vol 8, No2 (2012)
<http://www.reflectingeducation.net/index.php/reflecting/article/view/117>
- Tijdschrift voor lerarenopleiders (2011), Berg, E. van den. & Suasso de Lima de Prado, E.M. Kenmerken van excellent leraarschap in beeld. Tijdschrift voor Lerarenopleiders, 32(4), 16-22.
- Didactief (2011), Berg, E. van den & Suasso de Lima de Prado, E.M. *Uitblinken op video*. Didactief, 41(5), 7-9.
- Multimedia cases voor het project 'Actief Leren' Suriname (2011), Berg, E. van den, Glaser, R., Suasso de Lima de Prado, E.M., Gadum, D., Ramlal, V., Heinze, I., Fernand, C. Actief leren; 12 Onderwijsthema's met 34 multimedia cases.
- Aanvraagdossier Toetsing Opleidingsschool Twente, Redactie Suasso de Lima de Prado, E.M. (2009). Regionaal samenwerkingsverband Opleiden in de School: Eerste tranche VCPOCT/HES en OPOA/HES & Tweede tranche HES/TEP (Twents Educatief Partnerschap).

De heer L. van Rooijen

De heer Van Rooijen is ingezet als studentlid. Hij volgt de opleiding tot Leraar Basisonderwijs (Pabo) aan de Hogeschool Leiden, waar hij voorzitter is van de Centrale Studentenraad en lid van het Dagelijks Bestuur. Ook is hij op zijn opleiding betrokken bij het nieuwe curriculum, proefstuderen, mede geven van college *Onderzoek doen*, lid van de opleidingscommissie en geeft hij voorlichting aan aankomende studenten en op middelbare scholen en open dagen. De heer Van Rooijen is representatief voor de primaire doelgroep van de opleiding en beschikt over studentgebonden deskundigheden met betrekking tot de studielast, de onderwijsaanpak, de voorzieningen en de kwaliteitszorg bij opleidingen in het domein. Voor deze visitatie is de heer Van Rooijen aanvullend individueel geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

2009 – heden	Leraar Basisonderwijs (Pabo) - Hogeschool Leiden
2002 – 2008	VWO - Kaj Munk College te Hoofddorp

Werkervaring:

2013 – 2014	Studentenraad Hogeschool Leiden; Voorzitter
2012 – heden	Trainer & Train-de-Trainer-trainer - Trainingen op Maat (ToM)
2012 – 2013	Studenten Overleg Medezeggenschap (SOM); Bestuurder (fulltime)
2011 – 2012	Studentenraad Hogeschool Leiden; Secretaris
2010 – 2013	Teamleider - Monsterscore Sampling & Promoties
2008 – 2009	Sales Employee (fulltime) - WE Netherlands BV
2005 – 2008	Winkelmedewerker & caissier - Intergamma - KARWEI

Mevrouw dr. M.J.H. van der Weiden

Mevrouw Van der Weiden is ingezet als NQA-auditor. Zij heeft meer dan tien jaar ervaring met visiteren en kwaliteitszorg in alle sectoren van het hoger onderwijs (hbo en wo). Verder heeft zij twintig jaar ervaring met onderwijsmanagement en onderwijsbeleid in het mbo, hbo, wo en internationaal onderwijs. Mevrouw Van der Weiden heeft in het voorjaar van 2012 deelgenomen aan de training van de NVAO en de intervisie in december 2012. Zij is gecertificeerd secretaris.

Opleiding:

1978 – 1986 Rijksuniversiteit Utrecht, Klassieke taal- en letterkunde

1972 – 1978 Rijksuniversiteit Utrecht, Psychologie

Werkervaring:

2012 – heden Freelance secretaris en projectleider QANU en NQA; zelfstandig onderwijskundig adviseur (Marianne van der Weiden Onderwijsadvies)

2004 – 2012 Manager Strategie en Onderwijs bij de MBO Raad

1998 - 2004 Academic Registrar bij het Institute of Social Studies, Den Haag

1998 Hoofd bureau Procesmanagement Lerarenopleidingen bij de HBO-raad

1987 – 1998 Beleidsmedewerker Onderwijs bij de VSNU (Projectleider visitatiestelsel onderwijs, aansluiting vwo-wo)

1987 – 1991 Onderzoeker NWO bij de Katholieke Universiteit Nijmegen (Radboud Universiteit) (voorbereiding dissertatie)

1986 Onderwijsbeleidsmedewerker Subfaculteit Psychologie, Katholieke Universiteit Brabant (Tilburg University)

1981 - 1986 Onderwijskundig onderzoeker IOWO (instituut voor onderwijskundige dienstverlening), Katholieke Universiteit Nijmegen (Radboud Universiteit)

1979 - 1981 Onderwijsstimuleringsmedewerker Politicologie, Internationale Betrekkingen, Katholieke Universiteit Nijmegen (Radboud Universiteit)

Bijlage 4: Bezoekprogramma

Dag 1 woensdag 24 september

Tijdstip	Thema	Deelnemers	Functie/ Achtergrond
09.30-10.30	Ontvangst en voorbereiding	Panel	
10.30-11.00	Presentatie van de opleiding	1. drs. Jan Heijmans 2. drs. Joost Kieft 3. Timon Koster Toehoorders: - Marry Oost - Henk Swart - Anne Looijenga - Ietje Pauw - Edith ten Berge - Peter Verleg	Voorzitter CvB Opleidingsmanager profielerende fase student vt4
11.00-15.30	Vorbereiding en materiaalbestudering	Panel	
12.45-13.30	Lunch	Panel	
13.30-14.00	Rondleiding (parallel aan gesprek MR, het panel splitst zich op)	1. Ernst Meijer 2. Agnes Bosch	student student
13.30-14.00	Gesprek MR	Dick Vermeer Johan Koers	lid MR voorzitter MR
14.00-15.30	Vorbereiding en materiaalbestudering	Panel	
15.30-16.15	Gesprekken met studenten Inhoud, gehele opleiding	Studenten propedeuse en hoofdfase 1. Ernst Meijer vt3 2. Timon Koster vt4 3. Pascal Moerman dt4A 4. Annemarie Blaas vt2 5. Willieke Grave vt3 6. Elroy de Bie vt2 7. Astrid Bakker vt4 8. Bram Brokelman dt4B	vooropl. mbo vooropl. mbo vooropl. 21+/coll. doctum vooropl. havo vooropl. havo vooropl. mbo vooropl. havo vooropl. hbo
16.30-17.15	Inhoud, gehele opleiding	Docenten 1. Ria Colenbrander 2. drs. Ellen Schrijver 3. drs. Hugo van den Ende 4. Michelle Gemmink MSc 5. dr. Ietje Pauw	docent CvO, stagebegeleiding (AOS) docent opleiding, SLB'er stagebegeleiding docent CvO, docent opleiding, kernteam onderwijs, faseteam funderend, SLB'er stagebeleiding (AOS) docent onderzoekscentrum, docent opleiding, SLB'er stagebeleiding (AOS) lector, docent opleiding, kernteam onderwijs docent opleiding, SLB'er

		6. drs. Anneke Wösten 7. Wilbert Broekhuizen 8. drs. Mipo Descheemaeker	stagebegeleiding docent CvO, docent opleiding, SLB'er docent opleiding, SLB'er stagebegeleiding
17.15-18.00	Inhoud, programma & toetsing	Alumni 1. Veerle Vogelzang 2. Frank van de Werf 3. Maaïke Remmers 4. Marije van de Haar 5. Vartan Ghazar 6. Martijn Mollema 7. Debbie Vos	12-13 12-13 13-14 13-14 13-14 13-14 13-14

Dag 2 donderdag 25 september

Tijdstip	Thema	Deelnemers	
08.30-08.45	Vorbereiding en materiaalbestudering	Panel	
08.45-09.30	Inhoud, toetsing & afstuderen	Examinatoren: 1. dr. Wenckje Jongstra 2. Ron Meijer ME 3. drs. Erna de Gelder 4. Jeffrey van Welsen MSc 5. Belinda Terlouw 6. Mieke Tielens 7. drs. Bert Thole 8. drs. Véronique Damoiseaux	docent opleiding, Onderzoekscentrum, CvO en MLI, stagebegeleiding (AOS), lid kenniskring R&R docent opleiding, stagebegeleiding docent opleiding, kernteam onderwijs, faseteam DT- premaster, SLB'er, stagebegeleiding docent opleiding, SLB'er, stagebegeleiding docent opleiding en CvO docent opleiding, SLB'er, stagebegeleiding, lid examencommissie docent opleiding, stagebegeleiding, coördinator internationale minor docent opleiding en CvO, kernteam onderwijs, faseteam DT-premaster, SLB'er, stagebegeleiding (AOS)
09.30-10.15	Inhoud & aan inhoud gerelateerde processen: aansturing	Opleidingsmanagement 1. drs. Jan Heijmans 2. drs. Joost Kieft 3. Marry Oost 4. Henk Swart 5. Anne Looijenga	voorzitter CvB opleidingsmanager profilerende fase opleidingsmanager funderende fase opleidingsmanager deeltijd bedrijfsvoering
10.15-10.30	Pauze	Panel	

10.30-11.15	Inhoud & aan inhoud gerelateerde processen: borging Toetsing met vertegenwoordigers van de examencommissie en toets commissie	1. Ben Bouwhuis 2. drs. Lobke Mosterd 3. Gert Schoeman	voorzitter examencommissie lid examencommissie secretaris examencommissie (extern lid)
11.15-12.00	Inhoud van het curriculum met vertegenwoordigers van de opleidingscommissie, curriculumcommissie en werkveldcommissie.	1. drs. Edith ten Berge 2. drs. Anton Bakker 3. drs. Veronique Damoiseaux 4. Johan Koers 5. Jeanet Minks 6. Daphne Lodeweges 7. Arno Roelofs 8. Rennie Oosterveld	docent internationale minor, coordinator stagebureau, projectleider OiS docent opleiding, kernteam onderwijs, faseteam profilerend, projectleider W&T docent opleiding en CvO, kernteam onderwijs, faseteam DT-premaster, SLB'er, stagebegeleiding (AOS) docent opleiding, stagebegeleiding, voorzitter MR directeur basisschool directeur basisschool, Raad van Advies directeur basisschool, Raad van Advies directeur basisschool, Raad van Advies

12.00-12.45	Overleg + lunch	Panel	
12.45-13.45	Beoordelingsoverleg panel	Panel	
13.45-14.15	Laatste gesprek opleidingsmanagement en terugkoppeling bevindingen	1. drs. Jan Heijmans 2. drs. Joost Kieft 3. Marry Oost 4. Henk Swart 5. Anne Looijenga Toehoorders: - Ietje Pauw - Edith ten Berge - Peter Verleg - Belangstellenden uit de gespreksgroepen	voorzitter CvB opleidingsmanager profilerende fase opleidingsmanager funderende fase opleidingsmanager deeltijd bedrijfsvoering lector coördinator OiS voorzitter RvT
14.30-14.45 Lokaal 1.63	Toelichting samenwerking werkveld en Opleiden in de School	1. drs. Edith ten Berge 2. Anne Looijenga 3. Henk Swart - Jan Heijmans - Joost Kieft -	coördinator OiS bedrijfsvoering opleidingsmanager deeltijd voorzitter CvB opleidingsmanager profilerende fase opleidingsmanager

		- Marry Oost	funderende fase
14.45-17.30	Materiaalbestudering/ voorbereiding opleidingsschool	Panel	

Bijlage 5: Bestudeerde documenten

Algemeen

1. Besturing en strategisch beleid

Kaders voor bestuur en toezicht

Bestuursopdracht Raad van Toezicht aan College van Bestuur 2010-2014.

Op weg naar 2020, vernieuwen op basis van tradities. Strategisch Beleidsplan 2011-2016

Strategisch beleid in documenten

Het mooie van onderwijs is dat het iedere dag opnieuw gemaakt wordt

Organogram 2013-2014

2. Financieel beleid en planning en control

Risicomanagement en weerstandsvermogen 2011-2016

Meerjarenbegroting 2014

Evaluatie mijlpalendocument 2013-2014 en mijlpalen 2014-2015

Prestatieafspraken 2012

Perioderapportage 1 en 2 2014

Jaarverslag 2013

1. Wat beoogt de opleiding?

Curriculumonafhankelijk beoordelingskader De Kernen: Interactum.

Opleidingskader Katholieke Pabo Zwolle

Grondslag en gestalte van het curriculum tweejarige deeltijdtraject

Beleidsplan Internationalisering 2011 - 2016

Erasmus Charter 2014-2020

Erasmuspartners van de KPZ

Studenten-statuut

Reglement Opleidingscommissie

2. Met welk programma?

1. Periodeboeken en semestergidsen:

Periodeboeken 2013-2014 Voltijd en Deeltijd

Periodeboeken 2014-2015 Voltijd en Deeltijd

Semestergidsen 2013-2014

Semestergidsen 2013-2014

2. Onderzoek en onderzoekslijn

Evaluatierapport Lectoraat Reflectie en Retorica 2012

Zelfevaluatierapport Kwaliteitszorg Onderzoek

Kader KPZ Onderzoekscentrum

Validatierapport Kwaliteitszorg Onderzoek: VKO

Onderzoekslijn 2014-2015 op basis van Europees kwalificatiekader voor een leven lang leren

Ev'n Prakkezer'n. Handleiding voor narratieve reflectie

Toegang elektronische leeromgeving Mijn Semester:

- Opleiding
- Roosters
- Stage
- Theorie
- Toetsen

3. Met welk personeel?

Visie op Medewerkersbeleid

Medewerkerstevredenheidsonderzoek 2013: Integron

Beleid werving, selectie en inwerken

Beleid feedback, functioneren en beoordelen

Regeling functionerings- en beoordelingsgesprekken

Functie-, taak en loopbaanbeleid Katholieke Pabo Zwolle

Professionaliseringsplan, Beleid scholing en ontwikkeling 2014-2016

MR Reglement Katholieke Pabo Zwolle

Toegang kwaliteitsportal Medewerkers CV's van alle docenten:

- Relevante opleidingen
- Functie en betrekkingssomvang
- Werkzaam binnen welke sectie(s), onderdelen, fase en varianten binnen de KPZ
- Stagebegeleiding
- Werkervaring in het Hoger Onderwijs en in het basisonderwijs
- Publicaties
- Lidmaatschap beroepsverenigingen en relevante netwerken

4. Met welke voorzieningen?

1. Huisvesting en voorzieningen

Inrichting mediatheek en kennislandschap

Legenda kennisbasis en schatkamer kennislandschap

Ontwerp en inrichting kennislandschap

2. Studiebegeleiding en informatievoorziening

De grondslag en de gestalte van de begeleidingslijn 2014

Toegang elektronische leeromgeving Mijn Semester:

- Opleiding
- Roosters
- Stage
- Theorie
- Toetsen

5. Hoe wil de opleiding de kwaliteit borgen?

1. Kwaliteitsbeleid

Auditrapport. Verslag collegiale audit KPZ: Vives.

Visie op kwaliteitsbeleid. Bezieling en kwaliteit. Zwolle: KPZ.

Afstudeerwerkplan Alumni Katholieke Pabo Zwolle. Reiniri, D. (2014).

2. Evaluaties student- en docenttevredenheid en moduleevaluaties

Integron. (2014). Rapportage Studenttevredenheidsonderzoek. Rotterdam: Integron.

Integron. (2013). Rapportage Studenttevredenheidsonderzoek. Rotterdam: Integron.

Integron. (2012). Rapportage Studenttevredenheidsonderzoek. Rotterdam: Integron

3. Evaluaties werkveldtevredenheidsonderzoeken

Integron. (2014). Rapportage Werkveldtevredenheidsonderzoek. Rotterdam: Integron.

Integron. (2014). Rapportage NPS-analyse. Wat maakt een medewerker, student of relatie tot een promotor? Rotterdam: Integron.

Expertisegroep. (2012). Reflectie, terugblik en koers. Zwolle: KPZ.

Koersplan Relatie KPZ – Vertegenwoordigers van het werkveld: Van Expertisegroep naar Strategisch Beraad en Raad van Advies

Toegang elektronische omgeving Kwaliteitsportal KPZ

6. Worden de doelstellingen bereikt?

1. Beleidsdocumenten toetsing

Toetskader Katholieke Pabo Zwolle 2014-2015

Opleidingskader Katholieke Pabo Zwolle 2014-2015

Onderwijs- en Examen Regeling, 2014-2015

Jaarverslag Examencommissie 2012-2013

2. Voorbeeld toetspakketten:

Voorbeelden funderende fase:

- a. Ontwikkelingspsychologie, Voltijd 1, semester 2
- b. Zin in Bijbelverhalen, Voltijd 2, semester 1
- c. Zingeving, Ethiek en Esthetiek, Voltijd 3, semester 6
- d. Thematisch Werken met Kleuters, Deeltijd 3B

Voorbeelden profilerende fase:

- e. Profilering, Voltijd 3
- f. Bachelorthesis, Voltijd 4, semester 7 en 8

Algemene informatie Katholieke Pabo Zwolle

Corporate brochure

Veerkracht

KPZ 25 jaar vernieuwen en traditie

Informatiebrochure Theole

Nieuwsbrief Kijken naar Kinderen

Dalton-brochure

Bijlage 6: Overzicht bestudeerde afstudeerwerken

Hieronder een overzicht van de studenten van wie het panel de afstudeerwerken heeft bestudeerd. Conform de regels van de NVAO zijn alleen de studentnummers opgenomen.

Voltijd:

910929001
910909001
911011001
890718001
910522001
900924001
930322001
900726001
910922001
901026001
891021001
920109001
900911001
911121001
891106001

Deeltijd 4-jarig traject:

880704001
871123001
881222001
731109001

Deeltijd 2-jarig traject:

880119001
900727002
750406001
880707001

Bijlage 7: Verklaring van volledigheid en correctheid

Netherlands Quality Agency

Verklaring van volledigheid en correctheid van de informatie

Betreffende het bijzonder kenmerk en de visitatie van de opleiding:

Opleiding tot leraar Basisonderwijs

Instelling: Katholieke Pabo Zwolle

Visitatie datum: 24, 25 en 26 september 2014

Ondergetekende: *M. J. Kieft*

vertegenwoordigend het management van de genoemde opleiding,

in de functie van: *Opleidingsmanager*

verklaart hierbij dat alle informatie ten behoeve van de visitatie van de genoemde opleiding in volledigheid en correctheid ter beschikking wordt gesteld, *waaronder informatie over alternatieve afstudeerroutes die momenteel en/of gedurende de afgelopen 6 jaar (hebben) bestaan*, zodat het visitatiepanel tot een op juiste feiten gebaseerde oordeelsvorming kan komen.

Handtekening:

A large, stylized handwritten signature in blue ink, which appears to be 'M. J. Kieft', is written over a horizontal line.

Datum: *20-8-2014*